

ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุกัญญา สว่างเมือง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ.2556

**Levels of Environment Information Disclosure of the Industrial Group
Companies which Registered in the Stock Exchange of Thailand.**

SUKANYA SAWANGMUANG

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Department of Accounting**

Faculty of Accountancy, Dhurakij Pundit University

2013

เลขทะเบียน.....	0226866
วันลงทะเบียน.....	- 4 ต.ค. 2556
เลขเรียกหนังสือ.....	657.8
	89395
	[2556]

ใบรับรองสารนิพนธ์

คณะกรรมการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่ม
อุตสาหกรรมการผลิต ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
เสนอโดย สุกัญญา สว่างเมือง
สาขาวิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.เอกพล คงมา
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปรีเปรม นนทสิทธิ์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.เอกพล คงมา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

คณะกรรมการบัญชีรับรองแล้ว

.....คณบดีคณะกรรมการบัญชี
(อาจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

วันที่..... 13เดือน..... พฤษภาคม..... พ.ศ. 2555

หัวข้อสารนิพนธ์	ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	สุกัญญา สว่างเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. เอกพล คงมา
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม จากกรอบแนวคิดของ นิตยา วงศ์กัณน์ท้าววัฒนา และคณะ (2547) ซึ่งได้กำหนดการเปิดเผยข้อมูลไว้ทั้งหมด 7 กลุ่ม คือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การนำมาใช้ใหม่ ขยะและมลพิษ การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดหาทุน และการวิจัยและพัฒนา

โดยวิธีการวิจัยได้ทำการศึกษาจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมจำนวนทั้งสิ้น 198 บริษัท จากกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี โดยจะเลือกเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.sec.or.th) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ในหัวข้อ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาจากกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมครบถ้วนทั้งสามปี การวิเคราะห์ผลจะใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แต่ละบริษัทได้ทำการเปิดเผยในแต่ละปีว่ามีแนวทางไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

ผลจากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร โดยหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท รองลงมา คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ทางหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดขึ้น และอันดับสาม คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะและมลพิษของบริษัท ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกบริษัทที่ต้องดำเนินการในการจัดการและแก้ไข เพื่อลดปริมาณขยะและไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทที่ได้มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ก็เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อสร้างภาพจน์ที่ดีของบริษัทต่อบุคคลภายนอกไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งต่อสาธารณชนทั่วไป และเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการดำเนินงานของบริษัท

Thematic Paper Title	Levels of environment information disclosure of the industrial group companies which registered in the stock exchange of Thailand.
Author	Sukanya Sawangmuang
Thematic Paper Advisor	Dr. Eakapol Kongma
Department	Accounting
Academic Year	2012

ABSTRACT

According to the research of environmental information disclosure of the industrial group companies which registered in the stock exchange of Thailand, the purpose of this thesis is to study the levels of environment information disclosure of the industries group companies which registered in stock exchange in Thailand by studying the rules of environment information disclosure referred to the concept of Nittaya Wongpinunwattana and company (2004) specified 7 disclosures are environmental management system, recycling, pollution trash, environmental monitoring, environmental law, capital procurement and research and development.

The research studied the levels of environment information disclosure of the industrial group from 198 companies which registered in the stock exchange of Thailand from 6 groups of industries companies which are in agriculture, food industries, consumer goods industries, raw materials and goods industries, real estate and construction industries, resource industries and technologies industries, by choosing only companies which disclosed the information about environmental conservation in yearly registration statement (56-1 form) from database online SETSMART of Securities and Exchange Commission, Thailand (www.sec.or.th) which consists of information from 2009-2011 in the topic of the environmental effect by studied from the group of industries that disclosed the environmental information for 3 years. The

descriptive statistics analysis is to study the percentage and the average to study the levels of environmental information disclosure and the trend of the environmental information disclosure yearly in each company disclosed that they go in the same direction or not.

The result of this research shows that the environmental information disclosure of the companies in industries group which registered in the stock exchange of Thailand, the most companies emphasized on environmental information disclosure accordingly. The most coherent issues in each company for processing is due to 3 procedures; firstly, to reduce the effect to environment from the company procedure, secondly, to disclose the environmental law and to follow up the rules or acts that was specified by the regulator of environmental institute, lastly, to disclose the pollution trash management that and solving to reduce the trash and pollution in the future. The information disclosures appeared in the yearly registration statement (56-1 form) about an environmental effect is not only to take responsibility to the society but also to create a good company image to outsiders.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ดร.เอกพล คงมา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ข้าพเจ้า จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ดร. ปรีเปรม นนทลีรักษ์ ในฐานะประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ และ ดร. พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ในฐานะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนทุกคน ที่ช่วยเป็นกำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยดีมาโดยตลอดจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้คุณประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบแด่ผู้มีพระคุณและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีความผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุกัญญา สว่างเมือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.5 นิยามศัพท์.....	6
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	27
3. ระเบียบวิธีวิจัย	31
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4. ผลการศึกษา	36
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	37
5. สรุปผลการศึกษา.....	51
5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	52
5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	58
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	60
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	68
ก รายชื่อบริษัทที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	69
ข กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม.....	80
ค กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	100
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	32
3.2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	33
4.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	37
4.2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค.....	38
4.3 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	39
4.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	41
4.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มทรัพยากร.....	42
4.6 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยี.....	43
4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม.....	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทำให้องค์กรธุรกิจต่าง ๆ ทั่วโลกต้องแข่งขันกัน เพื่อเพิ่มสัดส่วนในการครองตลาด และนอกจากการส่งเสริมการผลิตเพื่อให้เกิดคุณภาพในตัวสินค้าและบริการแล้ว ผู้บริหารยังต้องคำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อลูกค้าหรือผู้บริโภค รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น พนักงานในสายการผลิตซึ่งอาจได้รับมลพิษจากกระบวนการผลิตสินค้า หรือแม้แต่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณโดยรอบโรงงาน การเกิดผลกระทบต่าง ๆ เหล่านี้มีสาเหตุเนื่องจากการนำทรัพยากรทางธรรมชาติไปใช้ในอุตสาหกรรมโดยมิได้มีการจัดการหรือดูแลอย่างเหมาะสม (ธิดา พุฒยงกูร, 2549) จึงอาจส่งผลให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางเสียง ซึ่งส่วนใหญ่ขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ มักไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัวและไม่มีผลเกี่ยวข้องกับการทำกำไรให้กับองค์กรธุรกิจของตน ซึ่งความจริงแล้วกำไรที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกิจล้วนมาจากการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด (ลัดดา นามดิษฐ์, 2552) หากองค์กรธุรกิจใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างไม่ประหยัด ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ก็อาจหมดไปในไม่ช้า ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้า และราคาของวัตถุดิบก็จะสูงขึ้นตามหลักอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำกำไรขององค์กรธุรกิจเองเนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดในปัจจุบันคือราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากแหล่งผลิตน้ำมันมีน้อยลง ในขณะที่ความต้องการน้ำมันของภาคธุรกิจ และภาคครัวเรือนกลับมีความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันภาคธุรกิจก็ไม่สามารถตั้งราคาขายให้สูงตามต้นทุนที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากถูกจำกัดด้วยการแข่งขันในตลาดที่นับวันก็ยิ่งมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หากมีการขึ้นราคาสินค้า ผู้บริโภคอาจหันไปซื้อสินค้าจากคู่แข่งทำให้สูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาด

นอกจากปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการก่อให้เกิดมลพิษ (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549, น. 2) ทุกองค์กรธุรกิจย่อมมีกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยควันพิษที่เกิดจากขบวนการผลิต ออกสู่สิ่งแวดล้อม การปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำทางธรรมชาติโดยไม่ได้รับการบำบัด การทิ้งขยะมูลฝอย การปล่อยกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ออกจากโรงงาน และการก่อให้เกิดเสียงดังสร้างความรำคาญแก่บุคคลทั่วไป ปัญหาการก่อให้เกิดมลพิษเป็นปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากทุกองค์กรธุรกิจล้วนแต่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่มากก็น้อย โดยไม่คำนึงถึงว่าเมื่อรวมกันเข้าหลาย ๆ บริษัทจะมีมลพิษเกิดขึ้นมากเพียงใด ซึ่งมลพิษเหล่านี้ก็มีปริมาณมากขึ้นในแต่ละปี จนทำให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการที่มนุษย์เป็นผู้ทำลายสมดุลทางธรรมชาตินั่นเอง (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549, น. 2)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมกับการดำเนินงานของทุกอุตสาหกรรมมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าเป้าหมายของการดำเนินงานโดยทั่วไปคือกำไรสูงสุด (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549, น. 3) ไม่ว่าผู้บริหารขององค์กรธุรกิจจะมีจิตสำนึกเช่นไร แต่สิ่งที่ผู้บริหารต้องทำให้ได้ก็คือ ราคาหลักทรัพย์ที่เป็นบวก ซึ่งสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ราคาหลักทรัพย์ที่เป็นบวกเท่านั้นที่ถือเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จขององค์กร

แต่องค์กรธุรกิจเองก็ควรคำนึงและให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการดำเนินธุรกิจของหลาย ๆ องค์กรในปัจจุบันจะเน้นในเรื่องของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การกำหนดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดขยะหรือสิ่งเหลือใช้จากการดำเนินงาน การตรวจติดตามปัญหาสิ่งแวดล้อม การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมถึงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับสังคมภายนอก เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการสื่อสารให้กับผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้รับทราบว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด และมีกิจกรรมใดที่เป็นการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อยืนยันว่าบริษัทได้ตอบสนองต่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้กำหนดขึ้น

องค์กรธุรกิจหลาย ๆ องค์กรที่มีความมุ่งหวังให้ธุรกิจของตนมีการเติบโตอย่างยั่งยืน จะพยายามนำแนวความคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ เพื่อลดความเสี่ยงการถูกกดดันทางการค้า เพราะหากองค์กรธุรกิจไม่มีมาตรฐานในเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ในอนาคตอาจจะประสบปัญหาอย่างมากหากต้องมีการทำธุรกิจในต่างประเทศ อาจส่งผลให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ เนื่องจากเกิดการถูกกีดกันทางการค้า เพราะในต่างประเทศ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นผู้นำด้านกฎหมาย ได้ออกกฎหมายฉบับแรกของโลกที่กำหนดให้บริษัทต้องระบุตัวเลขและระดับการเปิดเผยรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้อย่างชัดเจน ประเทศอินเดียมีหลักทรัพย์ที่ให้ออกเปิดเผยการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม ประเทศมาเลเซีย กำหนดให้มีการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมเสนอต่อสาธารณะชนเพื่อรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และในประเทศฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้บริษัทมหาชนระบุแนวทางในการทำงานเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม บางแห่งอาจเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ แต่ก็เน้นไปที่การประชาสัมพันธ์ซึ่งองค์กรมิได้ความตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากขั้นตอนในการดำเนินงานแต่อย่างใด สำหรับในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มให้ความสนใจต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2535 แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เนื่องจากถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับหลาย ๆ คน และยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังนอกจากนี้ยังไม่มียกกฎหมายที่บังคับใช้อย่างชัดเจนอีกด้วย (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542, น. 291)

สำหรับในปัจจุบันนั้น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ แต่ก็เน้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์บริษัท (มนตรี ช่วยชู, 2539) มิได้สะท้อนหรือตระหนักถึงการให้ความสำคัญในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมในขั้นตอนการดำเนินงานแต่อย่างใด เนื่องจากยังไม่มีข้อบังคับจากหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดให้บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549, น. 4) แต่ในปัจจุบันมีหลายบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะบริษัทที่มีขนาดใหญ่ จะมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากกว่ากลุ่มบริษัทที่มีขนาดเล็ก (พิมพ์ลภัส ชาญสมิง, 2553) และยังมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแยกต่างหากจากรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม เนื่องจากมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญที่บริษัทจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท และยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ของบริษัท เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ลูกค้า สาธารณชนทั่วไป เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อบริษัทที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม จึงเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้เปิดเผยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีการนำทรัพยากรทางธรรมชาติมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงมีความสนใจที่เลือกจะศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี นอกจากนี้ผลการศึกษายังอาจใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ใช้งบการเงินให้ได้ตระหนักถึงระดับความแตกต่างของข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แต่ละบริษัทได้ทำการเปิดเผยเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการร่วมลงทุนกับบริษัทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และ กลุ่มเทคโนโลยี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะใช้ข้อมูลในงบการเงินและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 โดยจะทำการศึกษาจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เฉพาะบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งมีการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้าง และสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งหากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม ก็จะเป็นหลักฐานในการสนับสนุนงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้มีผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังคาดว่างานวิจัยนี้ยังจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท ได้ทราบถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เพื่อนำไปพัฒนาระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในอนาคต
2. ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายทราบถึงพฤติกรรมจรรยาบรรณข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยเพื่อพิจารณาว่าในปัจจุบันบริษัทได้มีการตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ และมีระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในระดับใด เพื่อกระตุ้นให้ทุกองค์กรเกิดจิตสำนึกที่จะทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่ใช่เพียงเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น
3. เพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินและนักลงทุน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ หรือออกกฎระเบียบให้องค์กรธุรกิจได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากยิ่งขึ้น

1.5 นิยามศัพท์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ องค์กร หรือบริเวณที่องค์กรตั้งอยู่ รวมถึง อากาศ น้ำ พื้นดิน พืช สัตว์ มนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ

การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงิน (Financial data) และไม่เป็นตัวเงิน (Non-financial data) เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และข้อมูลอื่น ๆ ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี

กลุ่มอุตสาหกรรม หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจโดยการแปรสภาพ วัสดุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย หรืออยู่ในกระบวนการของการผลิตสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในทางบวก หรือทางลบ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วนหรือทั้งหมด ซึ่งเกิดขึ้นจากปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร

ระดับการเปิดเผยข้อมูล หมายถึง รายละเอียดในการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยโดยครอบคลุมในรายละเอียดของแต่ละรายการ หากบริษัทมีการเปิดเผยรายละเอียดของทุกรายการจะทำให้การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้น

ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการจัดการที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ ทั้งระบบการผลิต การจัดส่ง การจำหน่าย และการจัดการกับซากเศษเหลือทิ้ง โดยจะต้องทำการตรวจหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงกับกระบวนการผลิต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ในปัจจุบันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ผลกระทบต่ออุณหภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรง การขาดแคลนอาหาร เกิดวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน รวมทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกิดจากการที่มนุษย์เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันมนุษย์ก็เป็นผู้ทำลายสิ่งแวดล้อม (อรทัย ชวาลภาฤทธิ์, 2549, มกราคม-มีนาคม) เช่น การใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าในภาคอุตสาหกรรม การสร้างสิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งจากการกระทำเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติ ปัญหาทรัพยากรทางธรรมชาติถูกทำลาย ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดโดยขาดการอนุรักษ์ ส่งผลให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง และทำให้เกิดวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมหรือมลภาวะเป็นพิษที่ร้ายแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับในปัจจุบันกลุ่มอุตสาหกรรมถือเป็นกลุ่มที่มีส่วนสำคัญในการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าหากมองในด้านบวกแล้วกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นมีประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมมีส่วนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจภายในของประเทศดีขึ้น ส่งผลให้ประชากรของประเทศมีรายได้มากขึ้นและยังส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนามากขึ้นตามไปด้วย แม้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมจะมีบทบาทที่สำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่กลุ่มอุตสาหกรรมก็เป็นสาเหตุหลักที่สำคัญอย่างมากเช่นกันในการทำลายสภาพแวดล้อมของประเทศ (อรทัย ชวาลภาฤทธิ์, 2549, มกราคม-มีนาคม)

กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงเป็นส่วนหนึ่งของการก่อให้เกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม (ปราณี พันธุมสินชัย, 2542) ซึ่งได้แก่

1. ปัญหามลพิษทางน้ำ ซึ่งน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมมีส่วนทำให้เกิดการเน่าเสียของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เนื่องจากน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมมีความเข้มข้นของสารพิษสูง เมื่อถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย เนื่องจากขาดระบบการกำจัดน้ำเสียที่เหมาะสมและเพียงพอ ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงต้องสร้างระบบการกำจัดของเสียตามกฎหมายระเบียบที่ออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมปี พ.ศ. 2535 ซึ่งอุตสาหกรรมบางแห่งต้องส่งของเสียไปทำการบำบัดที่ศูนย์กลาง ก่อนทำการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติเพื่อลดปัญหาการเกิดมลพิษทางน้ำ

2. ปัญหามลพิษทางอากาศ อากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงทำให้เกิดควันดำ เขม่าควัน เกิดก๊าซพิษและส่งกลิ่นเหม็น เกิดฝุ่นละอองในอากาศ ส่งผลทำให้คุณภาพของอากาศเสื่อมโทรมลง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ออกกฏระเบียบเพื่อบังคับโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ เช่น การใช้เครื่องเปลี่ยนตัวเร่งปฏิกิริยา การใช้ก๊าซธรรมชาติแทนน้ำมันเบนซินหรือการใช้น้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่ว การควบคุมและตรวจสอบระดับการปล่อยสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. มลพิษทางเสียงและการสั่นสะเทือน อันเนื่องมาจากการทำงานของเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรม จากแรงกระแทก จากการระเบิด หรือจากการเสียดสี ซึ่งเสียงและการสั่นสะเทือนเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณโรงงาน เสียงดังที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบประสาทการรับเสียง ขาดสมาธิในการทำงาน ปวดและหัวใจมีการทำงานผิดปกติ

4. มลพิษจากกากของเสีย ขยะมูลฝอย ซากพืช ซากสัตว์ เศษผ้า เศษเหล็ก หีบห่อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน เศษวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งเศษอาหารซึ่งมาจากกระบวนการผลิตและจากคนงานในโรงงาน กากของเสียเหล่านี้อาจถูกกองรวมกันไว้โดยไม่มีการแยกประเภทของขยะทำให้เกิดการเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็นและเป็นต้นกำเนิดของเชื้อโรคต่าง ๆ

5. มลพิษจากของเสียอันตราย ของเสียที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสารพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมักถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรืออาจเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการผลิต หากไม่มีการจัดเก็บ หรือการกำจัดที่ถูกวิธีก็จะเป็นอันตรายต่อพนักงานและประชาชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ บริเวณโรงงาน

ดังนั้น บริษัทต่าง ๆ จึงมีความพยายามที่จะเพิ่มมาตรการในการรักษาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการลด การป้องกัน และการบรรเทาผลกระทบจากปัญหามลภาวะทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่หากบริษัทใดที่สามารถปรับการดำเนินงานได้ด้วยการนำระบบการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ในบริษัทย่อมสร้างความได้เปรียบคู่แข่งขึ้น เพราะจะช่วยลดการใช้ทรัพยากร ลดการใช้พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะและมลพิษที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ลดแรงต่อต้านจากชุมชนบริเวณโรงงานและยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน สร้างชื่อเสียงให้กับบริษัท และช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ

แต่ทั้งนี้กิจการจะต้องเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อสังคมเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท (ผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธ์, 2542) เพื่อแสดงถึงความเอาใจใส่และตระหนักถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมยังมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อีก เช่น ประโยชน์ทางด้านภาษีอากร ประโยชน์ทางด้านชื่อเสียงของกิจการ เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2543, น. 310) แต่ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลโดยความสมัครใจของแต่ละบริษัทไม่มีกฎหมายที่แน่นอนในแนวทางและรูปแบบของการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งแต่ละบริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบและสามารถสื่อสารให้กับสาธารณชนรับทราบได้จากสื่อต่าง ๆ เช่น จากระายงานประจำปีของบริษัท จากเว็บไซต์ของบริษัท ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทจึงมีความไม่เท่าเทียมกันทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณของข้อมูลที่ได้ทำการเปิดเผย ซึ่งหากบริษัทเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดที่บริษัทมีบริษัทคู่แข่งอาจใช้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นเครื่องมือในการช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดทำให้บริษัทมีส่วนแบ่งทางการตลาดลดลง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่ต้องตระหนักถึงเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อบริษัท

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม

ในการบริหารงานของบริษัทมักจะหากลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความได้เปรียบคู่แข่งกันในตลาดการค้า ซึ่งในบางบริษัทก็ได้จัดให้มีการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทเพื่อให้เกิดความได้เปรียบคู่แข่งกันในทางธุรกิจ (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542, น. 292-306) เพราะหากองค์กรมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี นอกจากจะช่วยลดการใช้ทรัพยากรลดการใช้พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดมลพิษที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการ ลดความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาด้านมลพิษต่อชุมชนบริเวณรอบ ๆ โรงงาน แล้วยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณโรงงาน ลูกค้า พนักงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในทางธุรกิจ ซึ่งแนวคิดเรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542, น. 292-306) มีดังต่อไปนี้

2.1.1.1 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ซึ่งแนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้แทนทรัพยากรที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้
- 2) ใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
- 3) ลดการใช้ทรัพยากรที่หายากให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถซ่อมแซมและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
- 4) เพิ่มการใช้สินค้าและบริการที่ไม่สิ้นเปลืองพลังงาน หรือใช้วัตถุดิบจำนวนมากในการผลิตเพื่อช่วยประหยัดทรัพยากรทางธรรมชาติ และเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าที่สุด ซึ่งเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เน้นคุณค่ามากกว่ามูลค่า

2.1.1.2 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแยกเป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบริหาร และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงการตรวจสอบ

1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบริหาร แนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถสรุปแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็น 3 แนวทาง คือ

- 1) การลดจำนวนของเสีย (Reduce)
- 2) การนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse)
- 3) การนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการส่งไปผลิตเพื่อให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle)

2. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงการตรวจสอบ การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบได้เป็น 8 เรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ดังนี้

1) ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการตรวจสอบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายทางด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่ได้จัดทำขึ้น และเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ ประเด็น เช่น การสอบทานการดำเนินงานที่อาจกระทบต่ออากาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) ตรวจสอบระบบการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการตรวจสอบระบบการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ รวมถึงการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย โดยมุ่งประเด็นไปยังแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตและสิ่งที่คิดว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจ

3) ตรวจสอบความถูกต้องของรายการธุรกิจอย่างละเอียด เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านหนี้สินหรือเพื่อประเมินความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมก่อนการได้มาซึ่งทรัพย์สิน

2.1.1.2 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแยกเป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบริหาร และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงการตรวจสอบ

1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบริหาร แนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถสรุปแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็น 3 แนวทาง คือ

- 1) การลดจำนวนของเสีย (Reduce)
- 2) การนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse)
- 3) การนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการส่งไปผลิตเพื่อให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

(Recycle)

2. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงการตรวจสอบ การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบได้เป็น 8 เรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ดังนี้

1) ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการตรวจสอบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายทางด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่ได้จัดทำขึ้น และเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ ประเด็น เช่น การสอบทานการดำเนินงานที่อาจกระทบต่ออากาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) ตรวจสอบระบบการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการตรวจสอบระบบการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ รวมถึงการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย โดยมุ่งประเด็นไปยังแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตและสิ่งที่คิดว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัท

3) ตรวจสอบความถูกต้องของรายการธุรกิจอย่างละเอียด เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านหนี้สินหรือเพื่อประเมินความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมก่อนการได้มาซึ่งทรัพย์สิน

4) ตรวจสอบสถานที่ที่ใช้ในการกำจัด การเก็บรักษา และการบำรุงรักษา วัตถุของเสีย ที่เป็นอันตราย ซึ่งบริษัทต่าง ๆ ที่มีการผลิตและก่อให้เกิดของเสียที่เป็นอันตราย อาจต้องทำ สัญญากับบริษัทอื่น ๆ เพื่อให้ทำการเก็บรักษา และทำลายของเสียเหล่านั้น แต่อย่างไรก็ตามบริษัท ยังคงต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัทที่ได้ร่วม ทำสัญญาด้วย ซึ่งในบางบริษัทได้จัดให้มีการตรวจสอบสถานที่ที่ใช้ในการกำจัด และเก็บรักษา วัตถุของเสียที่เป็นอันตรายอีกด้วย

5) ตรวจสอบการป้องกันมลภาวะ ระบบการป้องกันมลภาวะที่ได้รับการออกแบบเพื่อ ลดของเสียตามแหล่งต่าง ๆ เช่น การกำจัด การเก็บรักษาพลังงาน การฟื้นฟู การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษา และการปล่อยทิ้งตามแหล่งต่าง ๆ โดยบริษัทจะตรวจสอบว่ามลภาวะเหล่านี้ สามารถป้องกันได้หรือไม่ รวมถึงการจัดให้มีการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการจัดการปรับปรุงด้าน สิ่งแวดล้อมทั้งในกระบวนการผลิตและในตัวของผู้ผลิต

6) ตรวจสอบการบันทึกหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาความน่าจะเป็น ที่ อาจจะก่อให้เกิดหนี้สินทางด้านสิ่งแวดล้อมที่จะต้องบันทึกบัญชีหนี้สิน บ่อยครั้งที่ผู้สอบบัญชี จะต้องขอความช่วยเหลือจากนักกฎหมาย เพื่อช่วยกำหนดจำนวนที่ต้องบันทึก

7) ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ บริษัทบางแห่งได้ทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ เพื่อกำหนดว่ามี อะไรที่ต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี และเพื่อตรวจสอบว่ามีสารเคมีอยู่ในตัวของ ผลิตภัณฑ์หรือไม่

8) ตรวจสอบด้านนิเวศน์ การพัฒนาและติดตามผลการตรวจสอบการสร้างระบบการ จัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยสนับสนุนให้มีการสร้างระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม มีการ ตรวจสอบสถานที่ดำเนินงานทุก ๆ 3 ปี จากผู้ตรวจสอบอิสระ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

ในปัจจุบันความหมายและขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ได้ถูกกำหนด ขึ้นโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังในเรื่องของสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันอยู่และ ยังไม่มีคำนิยามใดที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเบื้องต้นจึงขอ ยกตัวอย่างคำนิยาม ดังนี้

คำนิยามของ European Commission ซึ่งเป็นผู้ให้คำนิยามของ ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจว่า เป็นแนวคิดที่บริษัทแทรกเรื่องของความห่วงใย ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในการดำเนินงานของบริษัทและความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทด้วยความสมัครใจ

สำหรับทางด้านของนักวิชาการก็ได้ให้คำนิยามของ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่า หมายถึง การที่ธุรกิจถูกกำหนดให้รับผิดชอบต่อการกระทำใด ๆ ก็ตามของธุรกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งคำนิยามนี้มีนัยว่าธุรกิจควรมีการรับรู้และดำเนินการแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธุรกิจที่มีต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (ประจิต หาว์ตร, และคณะ, 2547, มกราคม-มีนาคม, น. 1-13)

การกระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในปัจจุบันมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่เป็นการกุศล และประเภทที่เป็นการดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ของบริษัท ประเภทที่เป็นการกุศล ประกอบด้วย การทำการกุศลของบริษัทเอง เช่น การที่บริษัทให้เงินทุนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ นอกจากนี้ความสำเร็จของธุรกิจนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับว่าธุรกิจของตนจะสามารถตอบสนองได้ดีเพียงใดต่อความคาดหวังและข้อเรียกร้องของสังคมที่มีต่อธุรกิจ (ประจิต หาว์ตร และคณะ, 2547) ดังนั้นผู้บริหารขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่จึงเปลี่ยนจากความสนใจเฉพาะการแสวงหาวิธีการผลิตและการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดมาเพิ่มความสนใจในเรื่องกลยุทธ์ในการปรับนโยบายทางธุรกิจของตนให้เข้ากับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น จากเดิมเน้นให้ธุรกิจผลิตสินค้าและบริการที่มีราคาแพงแต่มีคุณภาพสูง แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นเน้นให้มีการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และ ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ธุรกิจจะต้องมีจรรยาบรรณและจริยธรรมในการประกอบกิจการเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

กลยุทธ์ของธุรกิจในการตอบสนองต่อความคาดหวังทางจริยธรรมของสังคมมีอยู่

3 แบบ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2544, น. 141) ดังนี้

1. การตั้งรับ คือ การต้านทาน ไม่ยอมตอบสนองจนกว่าจะจำเป็น จนหลีกเลี่ยงไม่ได้
อีกแล้ว
2. การปรับเปลี่ยนแรงกดดัน คือ การพยายามเปลี่ยนความต้องการของสังคมให้เข้ากับ
ประโยชน์ของธุรกิจ
3. การลดช่องว่าง คือ การดูทิศทางของความเปลี่ยนแปลงล่วงหน้าแล้วปรับตัวตาม
ก่อนถูกกดดัน กลยุทธ์นี้ให้ประโยชน์ในระยะยาวต่อธุรกิจและสังคมมากที่สุด

2.1.3 แนวคิดบทบาทของธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กรธุรกิจนั้นนอกจากจะมีหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองต่อความ
ต้องการของประชาชนแล้ว ยังมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมอีกหลายประการ ซึ่ง
สามารถแบ่งเป็นบทบาททั่วไป และบทบาทที่คาดหวัง (สุภาพร พิศาลบุตร, 2544, น. 142-145)
ดังต่อไปนี้

2.1.3.1 บทบาททั่วไป หมายถึง บทบาทที่ธุรกิจโดยมากมักจะกระทำ ในขณะที่ธุรกิจ
ยังดำเนินอยู่ตามปกติ ซึ่งได้แก่บทบาทดังต่อไปนี้

1. การผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจต้องจัดหาสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสมเพื่อ
ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีการผลิตสินค้าที่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด
ปลอดภัยต่อผู้บริโภค
2. เป็นแหล่งรับซื้อปัจจัยที่ใช้ในการผลิต หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจ
ดำเนินการจัดซื้อวัตถุดิบซึ่งวัตถุดิบถือเป็นวัตถุดิบเบื้องต้นที่องค์กรธุรกิจนำมาเป็นปัจจัยในการผลิต
สินค้า โดยในการซื้อวัตถุดิบจากผู้ขายวัตถุดิบจะต้องซื้อขายกันในราคาที่ผู้ขายวัตถุดิบยอมรับได้
องค์กรธุรกิจต้องไม่ขูดรีดหรือเอารัดเอาเปรียบในการซื้อปัจจัยการผลิต

3. เป็นแหล่งของการจ้างงาน หมายถึง การที่มีองค์กรธุรกิจเกิดขึ้นทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ประชาชนมีงานทำมากขึ้น

4. เป็นแหล่งรายได้ของรัฐในการเสียภาษีอากร หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการชำระภาษีประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้อง เพราะเงินที่รัฐบาลได้ไปก็จะนำมาสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ธุรกิจนั้น ๆ เป็นผลตอบแทน

2.1.3.2 บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทที่ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมคาดหวังหรือต้องการให้ธุรกิจได้มีการดำเนินการ โดยปกติแล้วบทบาทที่คาดหวังจะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าองค์กรธุรกิจจะต้องทำ แต่ถ้าองค์กรธุรกิจกระทำโดยความสมัครใจ ก็จะทำให้องค์กรธุรกิจมีภาพพจน์ที่ดีและมีจริยธรรม บทบาทที่คาดหวังที่สำคัญมีดังนี้

2.1.3.3 บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคม

1. บทบาทที่มีต่อประชาชน

1) การเป็นผู้ผลิตสินค้า จำหน่ายสินค้า และบริการอย่างเป็นธรรมต่อผู้บริโภค การผลิตสินค้าขององค์กรธุรกิจไม่ควรก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้บริโภค เพื่อให้ลูกค้าได้บริโภคสินค้าที่ดีมีคุณภาพในราคาที่ยุติธรรม ไม่มีการปลอมปนของสารพิษในสินค้า และเพื่อความปลอดภัยจากการใช้สินค้า องค์กรธุรกิจจะต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าในเรื่องของคุณภาพของสินค้า การกำหนดราคาที่ยุติธรรมเพื่อให้ผู้บริโภคทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ควรมีการปรับปรุงมาตรฐานของสินค้าอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรพัฒนาสินค้าให้เป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย นอกจากนี้ในเรื่องของการโฆษณาสินค้าที่ไม่ควรเกินความเป็นจริง ซึ่งในปัจจุบันได้มีหน่วยงานจากภาครัฐที่เข้ามาดูแลและให้การคุ้มครองผู้บริโภค หากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กรธุรกิจ หรือจากการใช้สินค้า เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

2) การเป็นนายจ้างที่ยุติธรรม การที่องค์กรธุรกิจควรให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคลซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจในการที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กรธุรกิจ ดังนั้น องค์กรธุรกิจจึงควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี เพื่อให้พนักงานได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้

พนักงานได้แสดงศักยภาพในการทำงาน แต่ทั้งนี้พนักงานก็ต้องได้รับโอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงานด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ต้องให้พนักงานได้รับค่าจ้างแรงงานและเงินเดือน รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ อย่างพอเพียง ซึ่งจะทำให้พนักงานเกิดความรักบริษัท ปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ซึ่งก็จะเป็นผลดีต่อองค์กรธุรกิจเอง ซึ่งทั้งหมดถือเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมาย เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม หรือเป็นไปตามความสมัครใจทางธุรกิจเอง เช่น มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับพนักงาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงาน

3) การเป็นผู้ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่เป็นธรรม นอกจากทรัพยากรบุคคลแล้วสิ่งสำคัญในการที่จะผลิตสินค้าได้นั้น คือ วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต ดังนั้น องค์กรธุรกิจควรประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมต่อเจ้าของปัจจัยการผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกันอันจะนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ดีต่อกันในระยะยาว

2. บทบาทที่มีต่อคู่แข่ง หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจได้ให้ความสำคัญกับคู่แข่งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกิจ โดยมีการแบ่งผลประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

3. บทบาทที่มีต่อชุมชน

1) การใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากร หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจต้องดำเนินการส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการสูญเสียทรัพยากรให้น้อยที่สุด ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้นับวันก็จะหมดไปเรื่อย ๆ จึงต้องพยายามใช้อย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) การขจัดปัญหามลภาวะ หมายถึง การที่องค์กรธุรกิจจะต้องคำนึงถึงหลักการในการป้องกันปัญหาด้านมลพิษ อันเกิดจากการดำเนินการผลิตสินค้าของกิจการ รวมทั้งยังต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้คุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด กิจการที่ไม่ปล่อยมลภาวะที่เป็นพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมนั้น ไม่ว่าจะผ่านทางน้ำ หรือทางอากาศ ย่อมแสดงว่า องค์กรธุรกิจนั้น ๆ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ในองค์กรธุรกิจบางแห่งมีการจัดการทางด้านโรงงาน โดยมีการกำจัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำออกจากโรงงาน บางกิจการอาจมีการนำน้ำที่ผ่านการกำจัดน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้ง เป็นต้น

3) การเป็นผู้นำในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม หมายถึง การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการผลิตสินค้าขององค์กรธุรกิจ ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กรธุรกิจ ดังนั้น องค์กรธุรกิจจึงควรแสดงความรับผิดชอบต่อการจัดให้มีกิจกรรมทางสังคมสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน ให้้องค์กรธุรกิจได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการผลิตสินค้าขององค์กรธุรกิจ พร้อมทั้งร่วมมือกับชุมชนในการคิดค้นวิธีการที่จะลดผลกระทบต่อชุมชนและสังคม สร้างบรรยากาศด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน เมื่อชุมชนรอบข้างได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรธุรกิจแล้ว ส่งผลให้้องค์กรได้รับความเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ และประสบผลสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เพราะในความเป็นจริง องค์กรธุรกิจและชุมชนต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง สังคมต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรธุรกิจ และองค์กรธุรกิจก็ต้องดำเนินงานอยู่ภายใต้กฎกติกาของสังคมด้วย (ทัศนีย์ ธนอนันต์ตระกูล, 2552)

4) บทบาทในด้านการประสานประโยชน์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกองค์กร เนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรธุรกิจทุกฝ่าย ต่างก็มีความคาดหวังต่อธุรกิจที่แตกต่างกัน หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีควรจัดให้มีระบบการบริหารที่ดี มีความรับผิดชอบต่อจัดการอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ

2.1.4 เหตุผลที่องค์กรธุรกิจควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม เหตุผลของนักธุรกิจฝ่ายที่สนับสนุนให้้องค์กรมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีดังนี้ (อังคณา อรินพไพบูลย์, 2548, น. 30)

2.1.4.1 เพื่อเป็นประโยชน์ในระยะยาวกับองค์กรธุรกิจเองที่จะส่งเสริมเพิ่มพูนให้สังคมบริเวณโดยรอบที่องค์กรธุรกิจตั้งอยู่นั้นดีขึ้น

2.1.4.2 เพื่อสร้างชื่อเสียงให้้องค์กรธุรกิจในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อสาธารณะ

2.1.4.3 เพื่อเป็นการสร้างเสริมภาพให้กับระบบธุรกิจ ซึ่งถ้าองค์กรธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะไม่มีปัญหาที่ต้องให้รัฐเข้ามาควบคุม

2.1.4.4 สิ่งที่เป็นและสำคัญที่สุด คือ องค์กรธุรกิจจะต้องไม่กระทำการสิ่งที่ไม่ดีกฎหมาย เช่น การปลอมปนสารพิษในผลิตภัณฑ์ การปล่อยสิ่งปฏิกูลออกสู่ธรรมชาติโดยขาดการบำบัดที่ดี เป็นต้น

2.1.4.5 เพื่อเป็นการช่วยรักษาคุณธรรม วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคมเอาไว้

2.1.4.6 เนื่องจากกฎหมายไม่สามารถบังคับได้ทุกอย่าง ดังนั้นองค์กรธุรกิจจึงจำเป็นต้องช่วยกันประคับประคองให้สังคมที่องค์กรตั้งอยู่ให้เป็นสังคมที่ดีมีระเบียบ เพื่อให้กฎเกณฑ์บางอย่างจะได้ไม่ต้องมีเนื่องจากไม่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น

2.1.4.7 เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น เพราะเนื่องจากในระยะยาว การมีความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดี และส่งผลให้มูลค่าหุ้นขององค์กรสูงขึ้นด้วย

2.1.4.8 เนื่องจากองค์กรธุรกิจบางแห่งมีฐานะทางการเงินที่ดีและมีกำลังความสามารถมากพอที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของสังคมได้ ดังนั้นองค์กรธุรกิจจึงมีบทบาทเป็นอย่างมากในการที่จะสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่

จากเหตุผลต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสังคมปัจจุบันองค์กรธุรกิจควรที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยสามารถสรุปได้ดังนี้ (อังคณา อรินพไพบูลย์, 2548, น. 30-31)

1. เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป องค์กรธุรกิจจะต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นตามความต้องการของสังคมด้วย แต่หากองค์กรธุรกิจไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็จะไม่สามารถอยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้

2. การสร้างผลกำไรขององค์กรธุรกิจให้มีผลกำไรสูง ๆ นั้น ควรกระทำในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น คือ ค่อย ๆ ดำเนินการให้ไปเป็นตามขั้นตอนอย่างช้า ๆ และต้องยอมจ่ายเงินเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย สิ่งนี้จะช่วยให้องค์กรธุรกิจดำเนินการได้อย่างเสรีและยาวนาน

3. องค์กรธุรกิจจะได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น จากการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ค่านิยมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป และพร้อมที่จะยอมรับธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าองค์กรธุรกิจที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อสังคมเกิดการยอมรับก็หมายความว่า จะมีลูกค้ามากขึ้น ขายสินค้าได้มากขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่ของพนักงานในองค์กรก็จะดีขึ้น ราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ก็จะดีขึ้นและอาจขยายทุนในตลาดทุนเพื่อการขยายกิจการได้ง่ายขึ้น

4. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่องค์กรธุรกิจควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ เพื่อที่องค์กรธุรกิจจะสามารถหลีกเลี่ยงการที่รัฐบาลจะออกกฎหมายควบคุมได้ ทั้งนี้หากองค์กรธุรกิจไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมทำให้สังคมเกิดปัญหาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรมและความยากจน รัฐบาลต้องเข้ามาช่วยเหลือโดยมีการตั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้้องค์กรธุรกิจได้ปฏิบัติตาม และหากองค์กรธุรกิจไม่ปฏิบัติตามก็จะมีบทลงโทษ

2.1.5 แนวคิดการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมในประเทศไทย พบว่าบางบริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากบางบริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยหรือไม่เปิดเผยเลย สาเหตุที่บริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากบางบริษัทไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และใช้ต้นทุนสูงในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลอาจเป็นความลับของทางบริษัท ส่วนความต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น ก็เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท ลดการต่อต้านจากสังคมและเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย Gray (1993 อ้างถึงใน พฤษภา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551, น. 11) นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมยังต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (สมชาย สุภัทรกุล, 2544, น. 11-21)

ปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ ทำให้การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจะเป็นข้อมูลที่เปิดเผยตามความสมัครใจของแต่ละบริษัทหรือเปิดเผยตามความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทเท่านั้น ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในปัจจุบันเพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุน โดยกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และอธิบายการดำเนินงานของบริษัทในเรื่องเกี่ยวกับการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท แม้การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะไม่ใช้ข้อกำหนดที่ทุกบริษัทจะต้องปฏิบัติตาม เป็นเพียงความสมัครใจของแต่ละบริษัทที่เลือกจะเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลทางบวกต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ภาพลักษณ์ของบริษัท และผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลอย่างกว้างๆ เช่น การรักษาสีสิ่งแวดล้อม กระบวนการผลิตสินค้าที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การลดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้กลับเข้ามาสู่กระบวนการผลิตใหม่เพื่อลดจำนวนของเสีย รวมถึงการลดการปล่อยสารพิษจากโรงงานซึ่งเป็นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรธุรกิจควรกระทำ การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่นอกเหนือไปจากข้อมูลในงบการเงิน แม้ว่าการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นการเปิดเผยเนื่องจากผลบังคับทางกฎหมายหรือโดยความสมัครใจขององค์กรธุรกิจเองก็ตาม ซึ่งส่วนใหญ่การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะทำการเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท (อังคณา อีรณพไพบูลย์, 2548, น. 38-39) ซึ่งควรมีเนื้อหาอันประกอบไปด้วย

ปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ ทำให้การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจะเป็นข้อมูลที่เปิดเผยตามความสมัครใจของแต่ละบริษัทหรือเปิดเผยตามความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทเท่านั้น ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในปัจจุบันเพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุน โดยกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และอธิบายการดำเนินงานของบริษัทในเรื่องเกี่ยวกับการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท แม้การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะไม่ใช้ข้อกำหนดที่ทุกบริษัทจะต้องปฏิบัติตาม เป็นเพียงความสมัครใจของแต่ละบริษัทที่เลือกจะเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลทางบวกต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ภาพลักษณ์ของบริษัท และผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลอย่างกว้างๆ เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม กระบวนการผลิตสินค้าที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การลดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้กลับเข้ามาสู่กระบวนการผลิตใหม่เพื่อลดจำนวนของเสีย รวมถึงการลดการปล่อยสารพิษจากโรงงานซึ่งเป็นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรธุรกิจควรกระทำ การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่นอกเหนือไปจากข้อมูลในงบการเงิน แม้ว่าการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นการเปิดเผยเนื่องจากผลบังคับทางกฎหมายหรือโดยความสมัครใจขององค์กรธุรกิจเองก็ตาม ซึ่งส่วนใหญ่การเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมจะทำการเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท (อังคณา อีรณไพบูรณ์, 2548, น. 38-39) ซึ่งควรมีเนื้อหาอันประกอบไปด้วย

1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม สืบเนื่องมาจากแนวคิดที่ว่าองค์กรธุรกิจและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจแบบยั่งยืน ภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกลุ่มที่ถูกระบุอย่างชัดเจนว่ามีส่วนอย่างมากในการสร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม จึงถูกกำหนดให้เข้าไปมีบทบาทในการดูแลสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงมีการกำหนดมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ซึ่งในปัจจุบันก็ได้ใช้ ISO 14000 เพื่อช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม

2. การปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อกำหนดทางด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด คือ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย การตรวจสอบประเภทนี้เป็น การตรวจสอบแนวทางที่จัดทำขึ้นทั่ว ๆ ไปและเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ ประเด็น เช่น การสอบทาน การดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศ น้ำ และดิน

3. การตรวจ การติดตาม และการประเมินด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยหลักการของการตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ และการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ มีการประเมินผล และการจัดทำบันทึกรายงานติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดทำดัชนี เพื่อเป็นตัวบ่งบอกถึงประสิทธิภาพการทำงานของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

4. ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่ยาวนานจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนควบคู่กันไปด้วย

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ซึ่งเป็นการรายงานถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากชุมชนและสังคมเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ สารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ นอกจากนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลก็ต้องอาศัยการรายงานที่ระบุถึงกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรธุรกิจได้จัดทำขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบในการทำงาน (ประจิต หาว์ตร, และคณะ 2547,มกราคม-มีนาคม, น.4)

เรื่องท้องค้กรธุรกิจส่วนใหญ่มีการรายงาน (ประจิต หาว้ตร, และคณะ, 2547, มกราคม-มีนาคม, น. 4) ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเปิดเผยข้อมูลแบบกว้าง ๆ เช่น การสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม กระบวนการผลิตที่ไม่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม
 2. ด้านการใช้พลังงาน (Energy) ส่วนใหญ่จะเปิดเผยเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ มีการใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่าง ๆ
 3. ด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resources) ส่วนใหญ่จะเปิดเผยเกี่ยวกับการใส่ใจดูแล และพัฒนาพนักงานในองค์กร
 4. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product/Service) ส่วนใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลในเรื่องมาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบริการ ที่บริษัทได้รับจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การรับรองจาก ISO, QS และใบรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น
 5. ด้านความรับผิดชอบต่อชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับนานาชาติ (Local and International Community Involvement) ส่วนใหญ่จะเปิดเผยกิจกรรมที่ทำให้แก่สังคม
- แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แนะนำให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้จัดทำรายงานด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ในการจัดทำรายงานทางด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยกรรายงาน 3 ด้าน (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2543) ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ
2. ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
3. ผลการดำเนินงานด้านสังคมและจรรยาบรรณ

ในรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมควรเน้นในเรื่องความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการในระยะยาว ซึ่งบริษัทหลายแห่งในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งหลักในการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

1. จัดทำรายงานเพื่อเปิดเผยการดำเนินงานทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยอาจะระบุไว้ในรายงานประจำปี (annual report) หรืออาจจัดทำเป็นฉบับแยกต่างหากจากรายงานประจำปีที่เรียกว่า รายงานความยั่งยืน (sustainability report) เรื่องที่ควรเปิดเผย เช่น การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยกล่าวถึงนโยบายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย กระบวนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูธรรมชาติ กระบวนการจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากกระบวนการผลิต เป็นต้น

2. จัดทำข้อมูลในรายงานให้มีความชัดเจน กระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่จำเป็น โดยต้องมีการเปิดเผยการดำเนินงานที่หลากหลาย ทั้งด้านดีและด้านไม่ดีตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการนำข้อมูลมาเปิดเผยในรายงาน

3. จัดให้มีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลได้เข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก เช่น การจัดทำรายงานทั้งในรูปแบบของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท การจัดทำรายงานทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัท ในฐานะที่ให้ความสำคัญกับการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้เพราะการจัดทำรายงานทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อถือได้ ในการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวช่วยแสดงให้เห็นถึงการมุ่งมั่นที่จะรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมให้อยู่ควบคู่ไปกับการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้แก่ ลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน คู่ค้า และชุมชนใกล้เคียง

ซึ่งการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัท และการนำเสนอข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายให้มั่นใจได้ว่า กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของบริษัทตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางนั้น มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้พนักงานของบริษัทเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบริษัทที่ดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและ เกิดการทุ่มเททำงานให้กับองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบริษัท ภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เกิดขึ้น จากการที่ภาครัฐและภาคเอกชน ได้รับทราบบทบาทของบริษัทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันระหว่างบริษัท ภาครัฐ และ

ภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมต่อไปในอนาคตด้วย แต่ทั้งนี้ก็อาจเกิดอุปสรรคในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ขึ้นและบริษัทต้องดำเนินการเพื่อลดอุปสรรคต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำรายงานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงและเป็นการยากในช่วงเริ่มแรกของการจัดทำรายงาน เนื่องจากมีความยุ่งยากในการจัดทำ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของผลตอบแทนที่จะได้รับจากการจัดทำรายงานทางด้านสิ่งแวดล้อม อีกด้วย

จากการศึกษาบทความของ วิเชษฐ์ โจนสุกาญจน และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2547, กรกฎาคม-กันยายน, น. 1-14) พบว่า ในต่างประเทศการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานผลการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อม สามารถทำได้ทั้งในลักษณะของการรายงานที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ตัวอย่างเช่น ประเทศนอร์เวย์ ซึ่งมีข้อกำหนดของกฎหมาย โดยกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรั่วไหลหรือการปนเปื้อนของสารพิษและต้องมีการกำหนดแผนงานในการจัดการกับสารพิษต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ในรายงานของคณะกรรมการบริหารของบริษัทด้วย นอกจากนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดา คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ของทั้ง 2 ประเทศ ได้กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายสิ่งแวดล้อม กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยองค์การสหประชาชาติได้ออกข้อเสนอแนะสำหรับการเปิดเผยรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ในรายงานของคณะกรรมการบริหารของบริษัทควรมีข้อมูล (ศิลปพร ศรีจันทเพชร และ วิเชษฐ์ โจนสุกาญจน, 2540, น. 360) ดังนี้

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและอุตสาหกรรม

1. นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ หมายถึง นโยบายหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บริษัทได้กระทำในรอบปีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การรักษาสภาพแวดล้อม การประหยัดพลังงาน การทำตามกฎระเบียบ มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิบัติตามมารยาทและจรรยาบรรณขององค์กรธุรกิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

2. การปรับปรุงนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปรับปรุงนโยบายหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บริษัทได้กระทำเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเรื่องที่สำคัญ ที่ได้ดำเนินการนับตั้งแต่เริ่มดำเนินการตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการให้ดียิ่งขึ้น

3. การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อมและการดำเนินการ หมายถึง การที่กิจการควรจัดให้มีกระบวนการจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อมเพื่อลดหรือป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรมีกระบวนการบริหารจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูธรรมชาติควบคู่กันไปด้วย

4. การตอบสนองต่อข้อกำหนดของรัฐบาล หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐซึ่งได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานในการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ

5. ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการ หมายถึง การดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะหากองค์กรธุรกิจดำเนินงานโดยละเมิดข้อบังคับทางกฎหมาย อาจส่งผลให้เกิดการฟ้องร้องเพื่อดำเนินคดี การเสียค่าปรับหรือการเรียกชดเชยค่าชดเชย

6. ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการลงทุนและผลกำไรของบริษัท ซึ่งในปัจจุบันหลายประเทศได้มีการกำหนดกฎหมายและข้อบังคับทางด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งกำหนดว่าหากกิจการมีการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม กิจการจำเป็นต้องจ่ายค่าปรับและเงินชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นจำนวนเงินที่มากพอสมควรจนอาจกระทบต่อผลกำไรของกิจการหรือมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน

7. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมในงวดปัจจุบัน หมายถึง ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เป็นต้นทุนที่เกิดจากการบริหารจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต การจัดการกับมลพิษทางอากาศ การจัดการกับมลพิษทางเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าปรับและการถูกลงโทษเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลให้เกิดมลพิษในสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการชดเชยต่อบุคคล

ที่สามหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษอันเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมในงวดปัจจุบันของกิจการ (อัมพร เทียงตระกูล, 2551)

8. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ได้ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน หมายถึง ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ประโยชน์หรือผลตอบแทนแก่กิจการ หรือต้นทุนที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่กิจการในอนาคต ซึ่งกิจการพึงรับรู้เป็นรายจ่ายฝ่ายทุนและจะทยอยตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รายจ่ายฝ่ายทุนควรพิจารณาให้เหมาะสมกับต้นทุนสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมในอนาคต (อัมพร เทียงตระกูล, 2551)

เนื่องจากในปัจจุบันมีการเรียกร้องจากสาธารณชนในการกระตุ้นและกดดันให้องค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งมีการก่อตั้งโรงงานเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและโรงงานเหล่านี้เองที่เป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และความเป็นอยู่ของประชาชนในบริเวณใกล้เคียงให้ได้รับความเดือดร้อน ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการเรียกร้องเพื่อให้กลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกวันอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และเนื่องจากการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันเป็นการดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหวังเพียงผลกำไรที่จะได้จากการประกอบการเพียงอย่างเดียว โดยไม่ใส่ใจและรับผิดชอบต่อผลกระทบจากการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งถือว่าบริษัทเหล่านี้มีความเป็นผู้นำในด้านการผลิตสินค้า มีความเป็นผู้นำในด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม มีการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันยังมีปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่มากนัก แต่กลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้กลับเป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด มีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียน เนื่องจากเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ทำให้มีกิจกรรมในการดำเนินธุรกิจเป็นจำนวนมาก และด้วยความมีชื่อเสียงของบริษัทจึงได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไป ด้วยเหตุนี้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2 วรรณกรรมปริทัศน์

งานวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องที่เกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา, วิไลลักษณ์ แสงอรุณ, วรรณศิลป์ ทิมเข้มประเสริฐ และ วันดี อื้อดปัญญา (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ มนตรี ช่วยชู (2539) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชุมชน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการ นอกจากนี้ บุญบา นุชิตภาพ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องเกี่ยวกับระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันจะมีระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทางด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า กลุ่มทรัพยากรมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด โดยมีระดับเฉลี่ยของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านที่สูงที่สุด ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ประจิด หาวีตร, ศรัณย์ ชูเกียรติ, และรัตติยา มหัดโกมล (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ โดยศึกษาจากกลุ่มบริษัทผู้ผลิตสินค้าที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือ เรื่องของผลิตภัณฑ์และบริการ อันดับที่สอง คือ เรื่องทรัพยากรบุคคล อันดับที่สาม คือ เรื่องสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานน้อยที่สุด คือ เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ สุกันยา ห้วยผัด (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาการเปิดเผยข้อมูล 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้พลังงาน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และด้าน

ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม โดยผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือกลุ่มทรัพยากร รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือด้านทรัพยากรบุคคล และ ด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับด้านความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิเชษฐ โสภางษ์ (2545) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มเคมีภัณฑ์และพลาสติก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มบริษัทเคมีภัณฑ์และพลาสติกได้เปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมในลักษณะเชิงบรรยาย เนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท และรางวัลผลสำเร็จด้านสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้เปิดเผยจำนวนรายการและจำนวนเงินไว้ในงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน แยกต่างหาก ข้อมูลที่เปิดเผยเป็นข้อมูลที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทในด้านสิ่งแวดล้อม

Tilt (2001 อ้างถึงใน ธิดา พุฒยงกูร, 2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท และการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า บริษัทยังมีการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าในประเทศอื่น ๆ รวมทั้งนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่กำหนดขึ้นยังแตกต่างจากข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทได้ทำการเปิดเผย นอกจากนี้ยังพบว่า บริษัทจะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทมากกว่าที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Perry and Sheng (1999 อ้างถึงใน ธิดา พุฒยงกูร, 2549) ได้ทำการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศสิงคโปร์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศสิงคโปร์ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์มักไม่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากคิดว่าบริษัทของตนไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่เชื่อว่าการมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในบริษัทจะช่วยประหยัดต้นทุนได้ และยังไม่มีความจำเป็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจากหน่วยงานภาครัฐ

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลข้อบังคับของกฎหมายในระดับที่ค่อนข้างสูงแต่บริษัทมีความสมัครใจที่จะเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีการเปิดเผย

ข้อมูลตามความสมัครใจอยู่ในระดับที่สูงซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา อีรณพไพบูลย์ (2548) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก แต่สอดคล้องกันในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรม ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Stanwick (2006 อ้างถึงใน ธิดา พุฒยางกูร, 2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่สูง กลุ่มบริการมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มอุตสาหกรรมหนักมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Ahmad and Sulaiman (2004 อ้างถึงใน จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยสมัครใจและศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่จูงใจให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศมาเลเซีย ในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมและกลุ่มธุรกิจก่อสร้าง ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมทั้งสองมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ และปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ เพื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และเพื่อทำตามมาตรฐาน ISO 14000 ได้กำหนดไว้

ถัดดา นามดิษฐ์ (2552) ศึกษาเชิงสำรวจระดับการปฏิบัติการใช้ CSR โดยสำรวจบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีผลต่อระดับการปฏิบัติการใช้ CSR ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจาก แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม มีการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีระดับการปฏิบัติการใช้ CSR ที่แตกต่างกันตามลักษณะการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการปฏิบัติการใช้ CSR มากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากร เนื่องจากลักษณะการดำเนินงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรของประเทศโดยส่วนใหญ่แล้วอยู่ในความควบคุมของรัฐ และกลุ่มอุตสาหกรรมรองลงมา คือ กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ตามลำดับ นอกจากนี้ระดับการปฏิบัติการใช้ CSR ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมก็ยังคงแตกต่างกัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ การปฏิบัติการใช้ CSR ของผู้มีส่วนได้เสียหลายๆ กลุ่ม และเพื่อให้องค์กรของตนเป็นที่ยอมรับด้วย

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจเป็นแนวคิดของการดำเนินธุรกิจที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และแรงจูงใจในการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมเกิดจากการที่บริษัทต้องการการยอมรับ จึงตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม โดยหาวิธีการเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคมผ่านทาง การเปิดเผยข้อมูล สำหรับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมของประเทศไทย พบว่าบางบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมาก ในขณะที่บางบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อย หรือบางบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเลย สาเหตุที่บริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น อาจเนื่องมาจากไม่เห็นถึงความสำคัญและผลประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว มีต้นทุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลสูง และข้อมูลเป็นความลับของบริษัท เป็นต้น ส่วนเหตุผลของบางบริษัทที่มีความต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น เกิดจากมีมูลเหตุจูงใจในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เพื่อส่งเสริมภาพพจน์ขององค์กรธุรกิจต่อสาธารณชน รวมทั้งต่อหน่วยงานของภาครัฐเพื่อลดความเสี่ยงการต่อต้านจากสังคม และเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ใช้บังคับ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนจากต่างประเทศเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรธุรกิจในด้านของการมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ซึ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมประกอบด้วย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 และจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 311 บริษัท แบ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต	จำนวนบริษัท
1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	41
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	39
3. กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	81
4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	85
5. กลุ่มทรัพยากร	27
6. กลุ่มเทคโนโลยี	38
รวม	311

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเลือกเฉพาะบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จากกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมดจำนวน 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนทั้งสามปี ในปี พ.ศ.2552-พ.ศ. 2554 ดังนั้น จึงมีบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 198 บริษัท ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ข้อมูลได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.sec.or.th) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต	จำนวนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นประชากร	จำนวนบริษัทที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง	%ของขนาดตัวอย่าง
1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	41	34	82.93%
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	39	23	58.97%
3. กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	81	53	65.43%
4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	85	53	62.35%
5. กลุ่มทรัพยากร	27	23	85.19%
6. กลุ่มเทคโนโลยี	38	12	31.58%
รวม	311	198	63.67%

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษา “ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 การศึกษาในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ กระดาษทำการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบรายการที่แต่ละบริษัทได้ทำการเปิดเผย เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนในการเปิดเผย สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้กระดาษทำการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง การเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของนิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนาและคณะ (2547) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลสามารถแบ่งได้ทั้งหมด 7 กลุ่ม ดังนี้

1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท โดยมีการจัดการโรงงานที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วย การดูแลเอาใจใส่ การตรวจตรารักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงงาน การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการเอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของพนักงานผู้ปฏิบัติงาน เพื่อลดความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555)

2. การนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วกลับมาใช้ใหม่ การนำกลับมาใช้ใหม่เป็นการส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ซึ่งการใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่แทนที่ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ถือเป็นการลดการใช้ทรัพยากร รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถซ่อมแซมได้ง่ายและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก็ถือว่าเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

3. การจัดการขยะและมลภาวะ ขยะ คือ สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555) ส่วนมลภาวะซึ่งประกอบด้วย มลภาวะทางน้ำ มลภาวะทางอากาศ และมลภาวะทางเสียง คือ ของเสียที่มาจากการทำงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม

4. การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม เป็นการประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อม การประเมินด้านมลภาวะ การตรวจสอบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การตรวจสอบรายงานการปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท

5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาการปฏิบัติงานด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมและอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดแผนแม่บทในการปฏิบัติงานทางด้านอุตสาหกรรมที่มีความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิด

6. การจัดหาทุน คือ ต้นทุนของสินทรัพย์สำหรับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะถูกบันทึกเป็นต้นทุนก็ต่อเมื่อ มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของสินทรัพย์อื่น ๆ ที่บริษัทเป็นเจ้าของ หรือการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจเกิดขึ้นจากผลของการดำเนินงานของบริษัท และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์จะถือเป็นรายจ่าย

7. การวิจัยและการพัฒนา เป็นการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสียและรักษาสิ่งแวดล้อม

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำตารางที่ได้สร้างขึ้นมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แต่ละบริษัทได้ทำการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 เพื่อตรวจรายการที่ปรากฏอยู่ในรายงานของแต่ละบริษัท โดยกำหนดการให้คะแนน คือ พิจารณารายการที่บริษัทได้ทำการเปิดเผยนั้นเข้าหัวข้อใดก็จะให้คะแนนในหัวข้อนั้น 1 คะแนน หากบริษัทไม่ได้เปิดเผยรายการในหัวข้อใดก็จะให้คะแนนในหัวข้อนั้น 0 คะแนน ซึ่งการให้คะแนนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการให้คะแนนที่ไม่มีการถ่วงน้ำหนัก ดังนั้นการให้คะแนนจะให้ความสำคัญของแต่ละหัวข้อในระดับที่เท่ากัน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการสรุปผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำคะแนนที่ได้ของแต่ละบริษัทมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล โดยใช้หลักสถิติ คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยจะนำจำนวนของบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากทุกหัวข้อของทั้ง 3 ปีในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมาคำนวณหาค่าร้อยละ จากนั้นนำค่าร้อยละที่ได้จากการคำนวณของทั้ง 3 ปีมาคิดคำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาว่าในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในหัวข้อใดมากที่สุด จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมาทำการเปรียบเทียบว่า ในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในหัวข้อใดมากที่สุด นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังสามารถใช้ในการศึกษาแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมว่ากลุ่มอุตสาหกรรมใดมีแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากลักษณะการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2554 พบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแนวโน้มของการเปิดเผยในทิศทางเดียวกัน โดยการพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลสามารถพิจารณาได้โดยแบ่งตามกลุ่มของอุตสาหกรรมได้เป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค
3. กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม
4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
5. กลุ่มทรัพยากร
6. กลุ่มเทคโนโลยี

ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนทั้งสามปี ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ดังนั้น จึงมีบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 198 บริษัท

4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 4.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	32	94.12	32	94.12	30	88.23	92.16
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	9	26.47	10	29.41	9	26.47	27.45
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	15	44.12	15	44.12	13	38.24	42.16
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	11	32.35	11	32.35	11	32.35	32.35
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	30	88.24	30	88.24	28	82.35	86.28
6.การจัดหาทุน	2	5.88	1	2.94	1	2.94	3.92
7.การวิจัยและพัฒนา	3	8.82	2	5.88	2	5.88	6.86

จากตารางที่ 4.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จากการศึกษาข้อมูลตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวนทั้งสิ้น 34 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารได้ทำการเปิดเผยข้อมูล โดยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะและมลภาวะ ตามลำดับ และเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารซึ่งประกอบด้วยธุรกิจการเกษตร และธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น และในขณะเดียวกัน

บริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารก็ยังมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดขยะและมลภาวะในขบวนการผลิตมาก แต่ทั้งนี้บริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารก็ได้มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในบางส่วนเพื่อลดปริมาณขยะ สำหรับส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการกำจัดด้วยวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หรือว่าจ้างให้บริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการเกี่ยวกับการกำจัดขยะเข้ามารับขยะเพื่อดำเนินการทำลายในขั้นตอนต่อไป (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555)

ตารางที่ 4.2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	16	69.57	16	69.57	16	69.57	69.57
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	9	39.13	9	39.13	10	43.48	40.58
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	9	39.13	9	39.13	9	39.13	39.13
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	7	30.43	7	30.43	6	26.09	28.98
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	11	47.83	11	47.83	10	43.48	46.38
6.การจัดหาทุน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
7.การวิจัยและพัฒนา	1	4.35	1	4.35	1	4.35	4.35

จากตารางที่ 4.2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวนทั้งสิ้น 23 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม และการนำกลับมาใช้ใหม่ ตามลำดับ และเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของ

บริษัทมีการเปิดเผยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจแฟชั่น ธุรกิจของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน และธุรกิจของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น และในขณะเดียวกันบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคก็ยังได้มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในบางส่วนเพื่อลดปริมาณขยะ สำหรับส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการกำจัดด้วยวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หรือว่าจ้างให้บริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะเข้ามารับขยะเพื่อดำเนินการทำลายในขั้นต่อไป

ตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	34	64.15	33	62.26	34	64.15	63.52
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	16	30.19	16	30.19	16	30.19	30.19
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	32	60.38	34	64.15	34	64.15	62.89
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	21	39.62	21	39.62	21	39.62	39.62
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	32	60.38	33	62.26	33	62.26	61.63
6.การจัดหาทุน	5	9.43	5	9.43	5	9.43	9.43
7.การวิจัยและพัฒนา	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0.63

จากตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรม จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรม จำนวนทั้งสิ้น 53 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรมได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะและมลภาวะ กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีการเปิดเผยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วยธุรกิจยานยนต์ ธุรกิจวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร ธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ธุรกิจเหล็ก ธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันบริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรมก็ยังมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดขยะและมลภาวะในกระบวนการผลิตมาก แต่ทั้งนี้บริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรมก็ยังได้มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในบางส่วนเพื่อลดปริมาณขยะ สำหรับส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการกำจัดด้วยวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หรือว่าจ้างให้บริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะเข้ามารับขยะเพื่อดำเนินการทำลายในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มวัดดูดิบและสินค้าอุตสาหกรรมยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น

ตารางที่ 4.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	40	75.47	40	75.47	40	75.47	75.47
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	11	20.75	11	20.75	11	20.75	20.75
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	23	43.40	24	45.28	23	43.40	44.03
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	11	20.75	11	20.75	11	20.75	20.75
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	30	56.60	30	56.60	30	56.60	56.60
6.การจัดหาทุน	2	3.77	2	3.77	2	3.77	3.77
7.การวิจัยและพัฒนา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00

จากตารางที่ 4.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวนทั้งสิ้น 53 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะและมลภาวะ ตามลำดับ และเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจวัสดุก่อสร้าง และธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น และในขณะเดียวกันบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างก็ยังมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดขยะและมลภาวะในขบวนการผลิตมาก แต่ทั้งนี้บริษัทใน

กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างก็ได้มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในบางส่วนเพื่อลดปริมาณขยะ สำหรับส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการกำจัดด้วยวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หรือว่าจ้างให้บริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะเข้ามารับขยะเพื่อนำไปดำเนินการทำลายในขั้นต่อไป

ตารางที่ 4.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มทรัพยากร

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	19	82.61	18	78.26	18	78.26	79.71
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	6	26.09	5	21.74	5	21.74	23.19
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	4	17.39	3	13.04	3	13.04	43.47
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	18	78.26	17	73.91	17	73.91	75.36
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	17	73.91	17	73.91	17	73.91	73.91
6.การจัดหาทุน	4	17.39	4	17.39	4	17.39	17.39
7.การวิจัยและพัฒนา	5	21.74	5	21.74	5	21.74	21.74

จากตารางที่ 4.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มทรัพยากร จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มทรัพยากรจำนวนทั้งสิ้น 23 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทในกลุ่มทรัพยากรได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม และกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มทรัพยากรซึ่งประกอบด้วยธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค และธุรกิจเหมืองแร่ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้

บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลได้ทราบถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มทรัพยากรยังต้องมีการตรวจติดตามประเมินผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และยังคงปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น

ตารางที่ 4.6 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยี

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		ค่าเฉลี่ย %
	บริษัท	%	บริษัท	%	บริษัท	%	
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	9	75.00	9	75.00	9	75.00	75.00
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	3	25.00	3	25.00	3	25.00	25.00
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	4	33.33	4	33.33	4	33.33	33.33
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	3	25.00	3	25.00	3	25.00	25.00
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	9	75.00	9	75.00	9	75.00	75.00
6.การจัดหาทุน	1	8.33	1	8.33	1	8.33	8.33
7.การวิจัยและพัฒนา	2	16.67	1	8.33	1	8.33	11.11

จากตารางที่ 4.6 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยี จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีจำนวนทั้งสิ้น 12 บริษัท พบว่าในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีที่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมในระดับการเปิดเผยที่เท่ากัน รองลงมา คือ การจัดการขยะและมลภาวะ และอันดับสาม คือ การนำกลับมาใช้ใหม่และการตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม ในระดับการเปิดเผยที่เท่ากัน เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม มีการเปิดเผยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงาน

ของบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วยธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนทำให้บริษัทจำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ดีในโรงงานเพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานของบริษัทที่อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขึ้น และในขณะเดียวกันบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีก็ยังมีกิจกรรมการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดขยะและมลภาวะในขบวนการผลิตมาก แต่ทั้งนี้บริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีก็ได้มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในบางส่วนเพื่อลดปริมาณขยะสำหรับส่วนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการกำจัด ด้วยวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หรือว่าจ้างให้บริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะเข้ามารับขยะเพื่อดำเนินการทำลายในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มเทคโนโลยียังต้องมีการตรวจติดตามและประเมินผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

นโยบายการรักษาสังแวดล้อม	กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	กลุ่มทรัพย์สินและก่อสร้าง	กลุ่มทรัพยากร	กลุ่มเทคโนโลยี	ค่าเฉลี่ย
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	92.16	69.57	63.52	75.47	79.71	75.00	75.91
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	27.45	40.58	30.19	20.75	23.19	25.00	27.86
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	42.16	39.13	62.89	44.03	43.47	33.33	44.17
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	32.35	28.98	39.62	20.75	75.36	25.00	37.01
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	86.28	46.38	61.63	56.60	73.91	75.00	66.63
6.การจัดหาทุน	3.92	0.00	9.43	3.77	17.39	8.33	7.14
7.การวิจัยและพัฒนา	6.86	4.35	0.63	0.00	21.74	11.11	7.44
ค่าเฉลี่ย	41.60	32.71	38.27	31.62	47.82	36.11	

ตารางที่ 4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อม	กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	กลุ่มทรัพยากร	กลุ่มเทคโนโลยี	ค่าเฉลี่ย
1.ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	92.16	69.57	63.52	75.47	79.71	75.00	75.91
2.การนำกลับมาใช้ใหม่	27.45	40.58	30.19	20.75	23.19	25.00	27.86
3.การจัดการขยะและมลภาวะ	42.16	39.13	62.89	44.03	43.47	33.33	44.17
4.การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม	32.35	28.98	39.62	20.75	75.36	25.00	37.01
5.กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม	86.28	46.38	61.63	56.60	73.91	75.00	66.63
6.การจัดหาทุน	3.92	0.00	9.43	3.77	17.39	8.33	7.14
7.การวิจัยและพัฒนา	6.86	4.35	0.63	0.00	21.74	11.11	7.44
ค่าเฉลี่ย	41.60	32.71	38.27	31.62	47.82	36.11	

จากตารางที่ 4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ย ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 198 บริษัท พบว่าหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

อันดับ 1 คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.91 เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต่อต้านการกระทำต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากองค์กรธุรกิจดำเนินงานโดยไม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความขัดแย้งกับประชาชน แต่หากองค์กรธุรกิจมีการดำเนินงานโดยใส่ใจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี องค์กรธุรกิจนั้น ๆ ก็จะได้รับ ความสนใจจากผู้บริโภค นักลงทุน ฯลฯ ดังคำกล่าวของ รพีพรรณ วงศ์ประเสริฐ. (2549, กรกฎาคม-กันยายน, น. 32) ที่กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแรงจูงใจในทางธุรกิจ ซึ่งเกิดจากการมองผลประโยชน์ทางธุรกิจในระยะยาว โดยธุรกิจต้องดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะธุรกิจและสังคมต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างสิ้นเชิงสังคมต้องได้รับการสนับสนุนจากธุรกิจ และธุรกิจก็ต้องประกอบการอยู่ภายใต้กฎกติกาของสังคมด้วย ดังนั้นองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่จึงได้จัดให้มีจัดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรและยังได้มีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้รับทราบ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร เนื่องจากเป็นการแสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจมีความใส่ใจและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

จากตารางที่ 4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ย ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 198 บริษัท พบว่าหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

อันดับ 1 คือ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.91 เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต่อต้านการกระทำต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากองค์กรธุรกิจดำเนินงานโดยไม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความขัดแย้งกับประชาชน แต่หากองค์กรธุรกิจมีการดำเนินงานโดยใส่ใจผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี องค์กรธุรกิจนั้น ๆ ก็จะได้รับ ความสนใจจากผู้บริโภค นักลงทุน ฯลฯ ดังคำกล่าวของ รพีพรรณ วงศ์ประเสริฐ. (2549, กรกฎาคม-กันยายน, น. 32) ที่กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแรงจูงใจในทางธุรกิจ ซึ่งเกิดจากการมองผลประโยชน์ทางธุรกิจในระยะยาว โดยธุรกิจต้องดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะธุรกิจและสังคมต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้ ดังนั้นเชิงสังคมต้องได้รับการสนับสนุนจากธุรกิจ และธุรกิจก็ต้องประกอบการอยู่ภายใต้กฎกติกาของสังคมด้วย ดังนั้นองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่จึงได้จัดให้มีจัดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรและยังได้มีการเปิดเผยผลการดำเนินงานขององค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้รับทราบ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร เนื่องจากเป็นการแสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจมีความใส่ใจและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

รองลงมาอันดับ 2 คือ เรื่องของกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.63 เนื่องจากในปัจจุบันทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสนใจและต้องการให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และเพื่อได้รับความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อมจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พระราชบัญญัติโรงงาน เป็นต้น ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มทรัพยากร

รองลงมาอันดับ 3 คือ การจัดการขยะและมลภาวะ มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.17 เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับขยะและมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดการขยะและมลภาวะมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มทรัพยากร

อันดับ 4 คือ การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 37.01 เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีความต้องการที่จะดำเนินการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัทให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดหรือทำให้ดีกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจติดตามด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดหรือไม่และนำผลที่ได้จากการตรวจติดตามมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องการตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

อันดับ 5 คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.86 เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับขยะและมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นวิธีการในการลดปริมาณขยะอย่างมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการดำเนินงาน วิธีการนี้คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องการนำกลับมาใช้ใหม่มากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

อันดับ 6 คือ การวิจัยและพัฒนา มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.44 เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัทส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก การวิจัยและพัฒนาเป็นเพียงการศึกษาเพื่อลดหรือหาวิธีในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงมีการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้น้อยมาก และจะทำการเปิดเผยข้อมูลก็ต่อเมื่อ ได้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเท่านั้น ซึ่งในการศึกษาวิจัยนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงอาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเท่าที่ควร อีกทั้งยังมีความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกด้วย ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องการวิจัยและพัฒนามากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มทรัพยากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของกลุ่มทรัพยากรมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จึงได้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข รองลงมาอันดับสอง คือ กลุ่มเทคโนโลยี และอันดับสาม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

อันดับสุดท้าย คือ การจัดหาทุน มีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.14 เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาทุนเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายจ่ายในการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม หรือเป็นรายจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้น้อยมากและในบางกลุ่มอุตสาหกรรมก็มิได้มีการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้ แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมิได้ให้ความสำคัญกับการจัดหาทุนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการดำเนินงานของบริษัทเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดหาทุนมากที่สุดสามอันดับแรก คือ กลุ่มทรัพยากร เนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มทรัพยากรส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จึงได้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท รองลงมาอันดับสอง คือ กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม อันดับสาม คือ กลุ่มเทคโนโลยี

นอกจากนี้ จากตารางที่ 4.7 สรุปการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ย ในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 198 บริษัท พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 47.82 เนื่องจากกลุ่มทรัพยากรมีลักษณะการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของประเทศ ซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นกลุ่มทรัพยากรจึงอยู่ในความควบคุมดูแลของภาครัฐพร้อมกับต้องปฏิบัติตามมาตรการหรือข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้ออกพระราชบัญญัติด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดให้องค์กรธุรกิจต้องมีการจัดการเกี่ยวกับมลภาวะทั้ง 4 ด้าน คือ กฎหมายเกี่ยวกับดิน กฎหมายเกี่ยวกับน้ำ กฎหมายเกี่ยวกับอากาศ และกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง และมีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษหากมีผู้ไม่ปฏิบัติตาม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2555) รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 41.60 กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 38.27 กลุ่มเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 36.11

กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 32.71 กลุ่มอาหารมัทรีพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 32.71 ตามลำดับ

จากการศึกษาวิจัยระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีผลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งในการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรมบางกลุ่มส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมส่งผลให้กลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ๆ ต้องให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ลัดดา นามดิษฐ์, 2552) แต่โดยรวมแล้วในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจะให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสิ่งแวดล้อมในหัวข้อเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปริมาณของมลพิษที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

ในปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะมีการเปิดเผยข้อมูลโดยได้ทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันบางบริษัทเปิดเผยข้อมูลมาก บางบริษัทเปิดเผยข้อมูลน้อยหรือไม่เปิดเผยเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบริษัทเอง อาจเนื่องมาจากในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ, 2547)

ทั้งนี้การศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะใช้ข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554

การศึกษานี้มีขอบเขตของการศึกษา คือ จะทำการศึกษาจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เฉพาะบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งมีการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี

โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 198 บริษัท และในการศึกษาวิจัยจะใช้กระดาษทำการ เพื่อวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับตรวจสอบข้อมูลที่มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีของบริษัท (แบบ 56-1) ในแต่ละปี

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้จากกระดาษทำการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจะถูกนำมาประมวลผลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลทางสิ่งแวดล้อม และพิจารณาแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ โดยแยกสรุปเป็นแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของแต่ละบริษัท ในปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2554 โดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี รวมทั้งสิ้น 198 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ กลุ่มทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 47.82 รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 41.60 กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 38.27 กลุ่มเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 36.11 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 32.71 และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 32.71 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิตยา วงศ์ภินันท์ วัฒนา และคณะ (2547) กล่าวคือ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 6 กลุ่ม มีความแตกต่างกันเนื่องจากมีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นแต่ละบริษัทจึงมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันตามไปด้วยเพื่อให้

เหมาะสมกับบริษัทของตน อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่บังคับใช้กับบริษัทอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี ช่วยชู (2539) ที่กล่าวว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันจะมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ นุชบา นุชิตภาพ (2551) ที่กล่าวว่า ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า กลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจอยู่ในระดับที่ข้างสูง แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังคณา อรินพไพบูลย์ (2548) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มทรัพยากรไม่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก และจากผลงานวิจัยของ Stanwick (2006 อ้างถึงใน ธิดา พุฒยงกูร, 2549) ยังพบว่ากลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่น คือ กลุ่มกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

จากการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยพิจารณาจากระดับของการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยรวมแล้วพบว่านโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรก คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.91 ซึ่งข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการนำระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ ของบริษัท โดยเฉพาะในกระบวนการผลิต รองลงมา คือ การเปิดเผยเกี่ยวกับเรื่องของกฎหมายสิ่งแวดล้อม คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.63 ซึ่งข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงข้อบังคับของทางกฎหมาย พร้อมกับให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท และเนื่องจากในปัจจุบันทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รองลงมาอันดับ 3 คือ การจัดการขยะและมลภาวะ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.17 ซึ่งข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเปิดเผยเกี่ยวกับวิธีการในการจัดการกับขยะที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตแนวทางในการกำจัด รวมถึงการเปิดเผยเกี่ยวกับการนำวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ นำกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการผลิต

นอกจากสามอันดับแรกที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแล้วยังพบว่า รองลงมา อันดับ 4 คือ การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 37.01 ซึ่งข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการติดตาม การตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงงาน รวมถึงการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการควบคุมและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัท นอกจากนี้บางบริษัทยังได้มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสำหรับใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของบริษัท และเพื่อให้การดำเนินการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด หรือให้ดีกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด รองลงมาอันดับ 5 คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.86 ซึ่งข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากกระบวนการผลิตนำกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตอีกครั้ง นอกจากนี้ยังกล่าวถึงบรรจุกัมภ์ของสินค้าที่ส่วนใหญ่จะสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เพื่อเป็นการรักษาสีสิ่งแวดล้อม รองลงมาอันดับ 6 คือ การวิจัยและพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.44 ซึ่งส่วนใหญ่บริษัทจะไม่ทำการเปิดเผยข้อมูลมากนัก โดยข้อมูลที่เปิดเผยจะเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพื่อลดของเสียที่จะเกิดจากกระบวนการผลิต และอันดับสุดท้ายซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด คือ การจัดหาทุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.14 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบริษัทจะไม่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลมากนัก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญมากกับการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อติสรุา ผลาวรรณ (2547) ที่ว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและมีการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งในการดำเนินงานของทุกบริษัทย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มากนัก ดังนั้นทุกบริษัทจึงจำเป็นต้องมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งในด้านการบำบัด และการกำจัดของเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานภายในโรงงานก่อนปล่อยออกสู่ธรรมชาติ การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมและป้องกันมลภาวะที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตและการดำเนินงานของบริษัท

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับระบบการจัดการขยะและมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และเป็นหน้าที่ของทุกบริษัทที่ต้องดำเนินการในการจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อลดปริมาณขยะไม่ให้เกิดมลภาวะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีมักจะไม่นึกว่าน้ำเสีย ขยะหรือของเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากระบวนการดำเนินงานของบริษัทจะเป็นปัญหาหลักของระบบจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดการเรื่องขยะและของเสียขึ้นมาจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด และนอกจากนี้หากสาธารณชนได้รับทราบเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวของบริษัทย่อมทำให้สาธารณชนขาดความเชื่อถือและไม่มั่นใจในระบบการจัดการต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท และด้วยเหตุนี้จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งที่ต้องถูกปิดตัวลงหรือถูกระงับการดำเนินการผลิตสินค้า อันเนื่องมาจากการไม่มีระบบการจัดการเรื่องขยะและของเสียที่ดี ซึ่งหมายถึงการสูญเสียรายได้อย่างมหาศาลของบริษัทตามจำนวนวันที่ถูกสั่งปิดหรือบางแห่งอาจถูกคัดค้านจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบบริเวณโรงงาน รวมตัวกันเพื่อคัดค้านไม่ให้ดำเนินการผลิตสินค้าหรือต่อต้านโดยการไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น ๆ ซึ่งถือว่าไม่คุ้มค่าที่บริษัทจะเสี่ยงกับการที่จะไม่มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี เพราะการลงทุนเพียงไม่มากนักในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อเทียบกับผลประโยชน์หรือกำไรที่บริษัทจะได้รับจากการดำเนินงานดังนั้นการมีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานของบริษัทดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้การจัดการกับขยะหรือของเสียที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก คือการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้มีการปฏิบัติและมีการเปิดเผยข้อมูลนี้ในหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) มีการตรวจติดตามคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทได้ดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายและเพื่อต้องการที่จะทำให้อีกว่าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดขึ้น

นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาทุนและการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นหัวข้อหนึ่งในกระดาษทำการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท ยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลมากนักในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม การจัดหาทุนเป็นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่บริษัทใช้ไปในการลงทุนเพื่อดำเนินการควบคุมไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด จากการศึกษา พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวค่อนข้างน้อยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญมากนักกับการจัดหาทุน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม สาเหตุอาจเนื่องมาจาก

ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ส่วนหนึ่ง มาจากการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรม การจัดหาทุนจึงเป็นเพียงการลงทุนเพื่อเพิ่มความสามารถหรือสร้างความปลอดภัยและประสิทธิภาพให้กับทรัพย์สินของบริษัท เพื่อลดและป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจเกิดขึ้นจากผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งการจัดหาทุนสามารถกระทำได้ในระยะเวลาอันสั้น บริษัทจึงมีการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้ค่อนข้างน้อย และจะทำการเปิดเผยข้อมูลก็ต่อเมื่อมีกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในบริษัท ทั้งนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมก็ควรให้ความสำคัญ โดยการจัดหาเงินทุนเพื่อดำเนินการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมทั้งในส่วนของทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางระบบนิเวศวิทยา และคุณภาพชีวิตของพนักงานและบุคคลทั่วไปที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท ตลอดจนจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

จากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นกับทุกคนในบริษัท พร้อมกับเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท นอกจากนี้จะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในสินค้าและเกิดความเชื่อมั่นในบริษัท อีกทั้งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมยังเป็นการสร้างชื่อเสียงที่ดีให้กับบริษัท ในฐานะที่บริษัทเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบริษัทอื่น ๆ ในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ทุกบริษัทจึงควรมีหน้าที่ในการปรับปรุงการดำเนินงาน และจัดการปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท และทุกบริษัทควรจัดให้มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการดำเนินธุรกิจจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป หากบริษัทใดสามารถนำระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการดำเนินงานของบริษัทได้ก็จะส่งผลให้บริษัทนั้นมีความได้เปรียบคู่แข่ง เพราะสามารถช่วยลดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ ลดค่าใช้จ่ายในการจัดการกับมลพิษที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และควรมีการตรวจติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของบริษัทในการหาแนวทางเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือได้ว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของทุกคนในบริษัท นอกจากนี้บริษัทต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชน

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่และตระหนักถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตของบริษัท ซึ่งประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท เช่น เป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่บริษัทในเรื่องการเป็นผู้นำด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท ลดการถูกฟ้องร้องจากหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมทั้งหน่วยงานจากทางภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ก่อให้เกิดข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อมกับชุมชน โดยรอบบริเวณโรงงาน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่บริษัทจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติ แล้วยังก่อให้เกิดมลภาวะทั้งทางน้ำ ทางอากาศ ขยะ สารพิษ ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนตามมา โดยภาวะโลกร้อนดังกล่าวจะกระทบต่อมนุษย์ และระบบนิเวศต่อไป ดังนั้น ทุกบริษัทจึงมีหน้าที่ในการปรับปรุงคุณภาพของระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยถือว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกคน โดยทุกบริษัทจะต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติในการดำเนินงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ มีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการอย่างสม่ำเสมอ มีกระบวนการในการวิเคราะห์และประเมินสภาพการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาพิจารณาเป็นนโยบายและกลยุทธ์ในการปรับปรุงระบบและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรธุรกิจเกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน (ดวงมณี โกมารทัต, 2545) และเพื่อช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด หากทุกคนร่วมมือกันในการใส่ใจดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนทุกกิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ก็จะทำให้องค์กรธุรกิจสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

5.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. จากการศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูลที่ปรากฏในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นรายงานที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเปิดเผยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในส่วนของลักษณะการประกอบธุรกิจ แต่ไม่ได้มีการกำหนดขนาดและรายละเอียดในการเปิดเผยอย่างชัดเจน ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมจึงมีมาตรฐานและวิธีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อการเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้ นอกจากนี้ในการพิจารณารายละเอียดที่กิจการได้เปิดเผยไว้ผู้วิจัยได้กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์ค่า และประโยชน์เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการกำหนดโดยผู้วิจัยเอง ดังนั้นผลการวิเคราะห์ที่ได้ อาจไม่เหมือนหรือตรงข้ามกับผลการวิเคราะห์ที่ได้จากบุคคลอื่นซึ่งอาจมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่แตกต่างกัน

2. จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลทุกรายการเท่ากัน โดยหากเปิดเผยในเรื่องที่กำหนดไว้จะได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน หากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลจะได้คะแนน 0 คะแนน ซึ่งในบางบริษัทอาจมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่า อีกบริษัทหนึ่ง แต่ในการให้คะแนนทั้งสองบริษัทจะได้คะแนนเท่ากันคือ 1 คะแนน ซึ่งอาจทำให้การประเมินผลคะแนนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่เท่าเทียมหรือคลาดเคลื่อนได้

3. การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจากข้อมูลของบริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยในรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งได้ทำการศึกษาเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ คือในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2554 จึงอาจทำให้ไม่สามารถเห็นถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องเท่าที่ควรในการวิเคราะห์

4. การศึกษาข้อมูลไม่สามารถทำการศึกษาข้อมูลทั้งหมดที่บริษัทได้ทำการเปิดเผยได้ เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะข้อมูลที่บริษัทได้ทำการเปิดเผยไว้ในรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เท่านั้น แต่ในปัจจุบันหลาย ๆ องค์กรธุรกิจอาจจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก จึงอาจทำให้ระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมที่รวบรวมได้ขององค์กรธุรกิจนั้น ๆ ไม่เป็นไปตามการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่แท้จริงทั้งหมดขององค์กรธุรกิจ

5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ปัจจุบันเรื่องสิ่งแวดล้อมถือเป็นเรื่องสำคัญ และกลายเป็นประเด็นกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมได้มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ควรมีการออกกฎระเบียบและบทลงโทษที่เข้มงวดและคอยติดตามตรวจสอบให้ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายที่ได้กำหนดขึ้น และมีการกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังหากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายที่ได้กำหนดขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการเข้าใจถึงบทบาทในการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมของบริษัทตนเอง โดยมีหน่วยงานของภาครัฐคอยกำกับดูแล และมีการให้รางวัล สำหรับบริษัทที่มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อบริษัทอื่น ๆ ซึ่งบริษัทที่มีความเจริญก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กับมีความเป็นห่วงเป็นใยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ บริษัทนั้นก็จะมีภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม และยังเป็นที่สนใจของกลุ่มผู้ถือหุ้น ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มของผู้ถือหุ้นจะมีแนวโน้มในการที่จะรับรู้ข้อมูลของบริษัทมากขึ้นและเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นอย่างดีในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท

2. สำหรับการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลตามรายการในรูปแบบที่ทางสำนักงานได้กำหนดขึ้น ซึ่งรายการที่กำหนดขึ้นจะเน้นในเรื่องของระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดหาทุน และการรายงานในส่วนของลักษณะปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรม การดำเนินการตรวจสอบ และติดตามผลทางด้านสิ่งแวดล้อม หรือแนวทางในการลดปริมาณของเสีย ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่แต่ละบริษัทควรทำการเปิดเผย ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมรายการดังกล่าวเพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายทางการบัญชีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. การดำเนินงานในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น สำหรับบริษัทที่มีการดำเนินงานในฐานะผู้ผลิต ควรมีระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยผู้บริหารของบริษัทควรให้การสนับสนุนและร่วมมือกับพนักงานทุกระดับภายในบริษัท ตลอดจนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในบริษัทต่อสาธารณชนเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยในอนาคตอาจมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการรักษาสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) กับแนวทางปฏิบัติจริงของบริษัทว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลนั้นเป็นเพียงการเปิดเผยตามข้อกำหนดของการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เท่านั้น ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยสมัครใจยังมีการเปิดเผยอยู่ในจำนวนที่น้อยมากทำให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทเท่าที่ควร

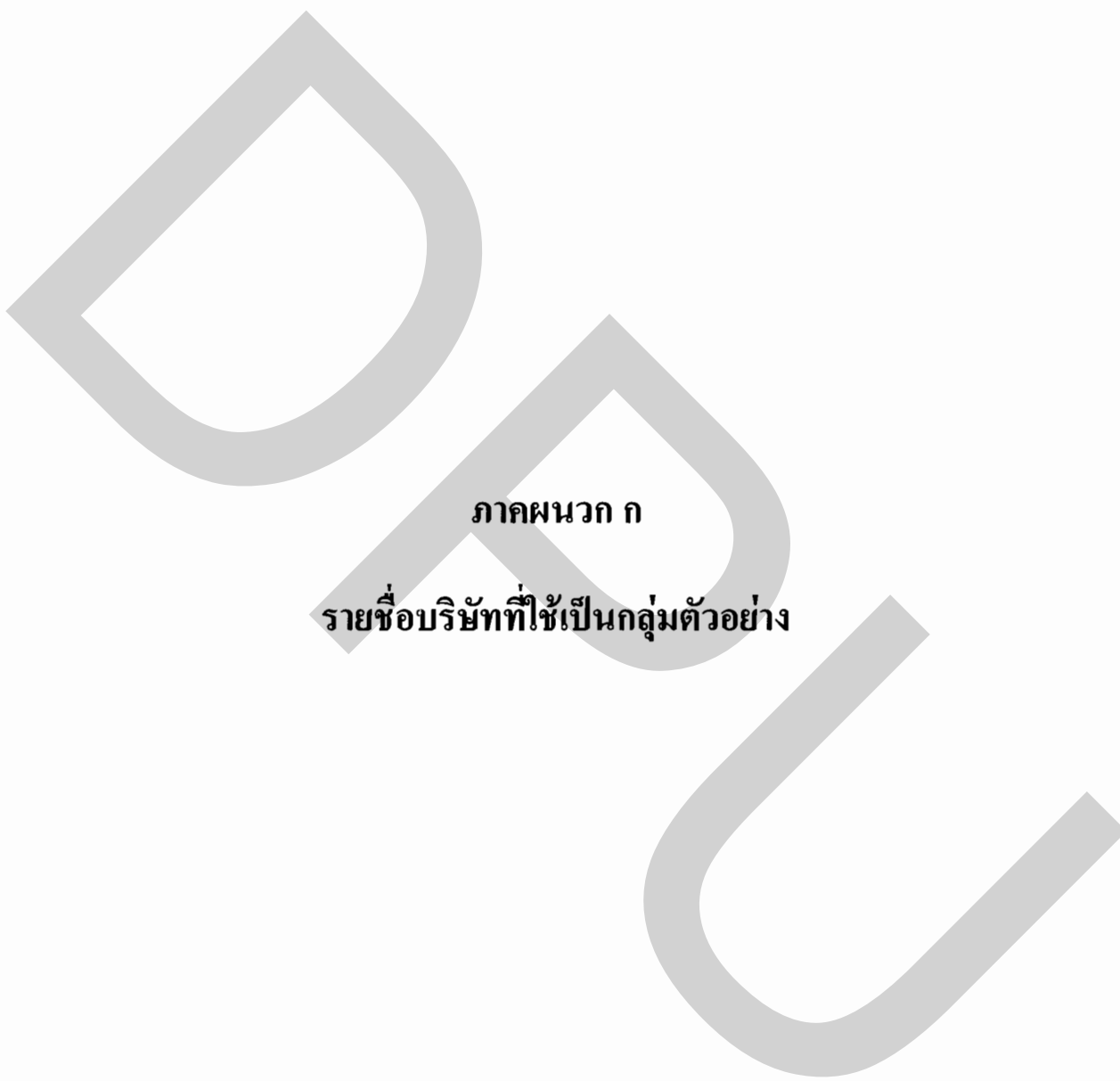
2. การวิจัยในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง เช่น ศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดหรือศึกษาโดยเลือกเฉพาะกลุ่มธุรกิจ และนอกจากนี้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้แบบสอบถามหรือใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากขึ้นทำให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการมากที่สุด

3. การวิจัยในอนาคตอาจมีการเพิ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยนำบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาทำการศึกษาเพื่อทำการทดสอบเปรียบเทียบ เนื่องจากกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความแตกต่างกันกับบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ในบางเรื่อง ดังนั้น การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจทำให้ทราบว่าหากการดำเนินงานภายใต้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทางด้านสิ่งแวดล้อมจะมีแนวทางการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อบริษัทที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้
เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	หมวดธุรกิจ
APURE	บริษัท อกริเพียว โฮลคิงส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
ASIAN	บริษัท ห้องเย็นเอเชียน ซีฟู้ด จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
CFRESH	บริษัท ซีเฟรชอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
CHOTI	บริษัท ห้องเย็นโชติวัฒน์ขนาดใหญ่ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
CM	บริษัท เชียงใหม่โพรเซสฟู๊ดส์ จำกัด(มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
CPF	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
CPI	บริษัท ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
EE	บริษัท อีเทอเนล เอนเนอจี จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
GFPT	บริษัท จีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
HTC	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
KSL	บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
LEE	บริษัท ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
LST	บริษัท ลำสูง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
MALEE	บริษัท มาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
MINT	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
PM	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
PPC	บริษัท แพ็คฟู๊ด จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
PR	บริษัท เพอร์ซิเดนทีไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
SAUCE	บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
SFP	บริษัท อาหารสยาม จำกัด(มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
SORKON	บริษัท ส. ขอนแก่น ฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม

รายชื่อบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชื่อย่อ	กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	หมวดธุรกิจ
SSC	บริษัท เสริมสุข จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
SSF	บริษัท สุรพลฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
STA	บริษัท ศรีตรังแอกโรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
TC	บริษัท ทรอปีคอลลแคนนิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
TF	บริษัท ไทยเพรซิเดนท์ฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
TIPCO	บริษัท ทีปโก้ฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
TLUXE	บริษัท ไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
TRUBB	บ.ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอร์ปอเรชั่น (ปทท) จำกัด(มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
TUF	บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
TVO	บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
TWFP	บริษัท ไทยวาฟู๊ด โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	อาหารและเครื่องดื่ม
UPOIC	บริษัท สหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร
UVAN	บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตร

รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	หมวดธุรกิจ
BNC	บริษัท บางกอกไนลอน จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
FANCY	บริษัท แฟนชีวี๊ด อินค์สตรีส จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
JCT	บริษัท แจ็กเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
KYE	บริษัท กัณยอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
LTX	บริษัท ลัคกี้เท็กซ์ (ไทย) จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
MODERN	บริษัท โมเดิร์นฟอรั่มกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
OGC	บริษัท โอเชียนกลาส จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
PAF	บริษัท แพนเอเชียฟู้ดแวร์ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
PRANDA	บริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
S & J	บมจ.เอส แอนด์ เจ อินเตอร์เนชั่นแนล เอนเตอร์ไพรส์	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
SAWANG	บริษัท สว่างอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
SIAM	บริษัท สยามสตีลอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
STHAI	บริษัท ชันไทยอุตสาหกรรมถุงมือยาง จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
SUC	บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
TNL	บริษัท ธนุลักษณ์ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
TOG	บริษัท ไทยออปติคอลล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน

รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชื่อย่อ	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	หมวดธุรกิจ
TR	บริษัท ไทยเรยอน จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
TTI	บริษัท โรงงานผ้าไทย จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
TTL	บริษัท ทีทีแอล อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
TTTM	บริษัท ไทยโทรเท็กซ์ไทล์มิลลส์ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
UPF	บริษัท ยูเนียนไฟโอเนียร์ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
UT	บริษัท ยูเนียนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น
WACOAL	บริษัท ไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)	แฟชั่น

รายชื่อบริษัทในกลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ
AH	บริษัท อ่าปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)	ยานยนต์
ALUCON	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)	บรรจุภัณฑ์
AMC	บริษัท เอเซีย เมทัล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
BAT-3K	บริษัท ไทยสโตนเรจ แบดเตอร์ จำกัด (มหาชน)	ยานยนต์
BSBM	บริษัท บางสะพานบาร์มิล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
CEN	บมจ. แคปปีทอล เอ็นจิเนียริง เน็ตเวิร์ค	เหล็ก
CITY	บริษัท ซิตี้ สตีล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
CSC	บริษัท ฝาจีบ จำกัด (มหาชน)	บรรจุภัณฑ์
CSP	บริษัท ซีเอสพี สตีลเซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
CWT	บมจ. ชัยวัฒนา แทนเนอร์ กรุ๊ป	ยานยนต์
EASON	บริษัท อีซัน เฟ้นท์ จำกัด (มหาชน)	ยานยนต์
FMT	บมจ. ฟรุททาว เมทัล (ไทยแลนด์)	วัสดุอุตสาหกรรม

รายชื่อบริษัทในกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชื่อย่อ	กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ
GJS	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
GSTEEL	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
HFT	บมจ.ฮั่วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์)	ยานยนต์
IHL	บริษัท อินเตอร์ไฮด์ จำกัด (มหาชน)	ยานยนต์
INOX	บริษัท โปสโค-ไทยน็อกซ์ จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
LHK	บริษัท โลหะกิจ เม็ททอล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
MAX	บริษัท แมกซ์ เมทัล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
MILL	บริษัท มิลล์คอนสตีลอินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
PAP	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
PATKL	บริษัท พัฒน์กล จำกัด (มหาชน)	วัสดุอุตสาหกรรมและ เครื่องจักร
PATO	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์
PERM	บริษัท เพิ่มสินสตีลเว็ลด์ จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
RICH	บริษัท ริช เอเชีย สตีล จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
SAM	บริษัท สามชัย สตีล อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
SPACK	บริษัท เอส. แพ็ค แอนด์ พรินท์ จำกัด (มหาชน)	บรรจุภัณฑ์
SSI	บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
SSSC	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)	เหล็ก
TCB	บริษัท ไทยคาร์บอนแบล็ค จำกัด (มหาชน)	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์
UP	บริษัท ยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์

รายชื่อบริษัทในกลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชื่อย่อ	กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ
UTP	บริษัท ยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด (มหาชน)	กระดาษและวัสดุการพิมพ์
VARO	บริษัท วโรปกรณ จำกัด (มหาชน)	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร
YCI	บริษัท ยงไทย จำกัด (มหาชน)	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์

รายชื่อบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	หมวดธุรกิจ
A	บริษัท อารียา พรอพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
AMATA	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
AP	บมจ. เอเชียนพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
BLAND	บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
CI	บมจ. ชาญอัสสระ ดีเวลลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
CK	บริษัท ช. การช่าง จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
CPN	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
DCON	บริษัท ดีคอนโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
DEMCO	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
DRT	บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
EMC	บริษัท อีเอ็มซี จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
ESTAR	บมจ. อีสเทอร์น สตาร์ เรียด เอสเตท	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
GEN	บริษัท เจนเนอรัล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง

รายชื่อบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	หมวดธุรกิจ
GLAND	บริษัท แกรนด์ คาแนล แลนด์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
GOLD	บมจ.แผ่นดินทองพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
HEMRAJ	บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
KWH	บริษัท วิค แอนด์ ซุกัลันด์ จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
LH	บริษัท แลนด์เอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
LL	บริษัท ลิฟวิ่งแลนด์ แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
LPN	บมจ. แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
MBK	บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
METRO	บริษัท เมโทรสตาร์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
MJD	บริษัท เมเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
MK	บริษัท มั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
NNCL	บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
NUSA	บริษัท อนุศาสน์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
NWR	บริษัท เนาวรัตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PAE	บริษัท พีเออี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PF	บริษัท พร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PLE	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PREB	บริษัท พรีเมียม จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PRIN	บริษัท ปริณสุทรี จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
PS	บริษัท พฤษภา เรียวเลสเทจ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
Q-CON	บมจ. ควอลิตี้คอนสตรัคชันโปรดักส์	วัสดุก่อสร้าง
QH	บริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
RASA	บมจ. รสา พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์

รายชื่อบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชื่อย่อ	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	หมวดธุรกิจ
SAMCO	บริษัท สัมมากร จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SC	บมจ. เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SCC	บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
SCCC	บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
SEAFCO	บริษัท ซีฟโก้ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SENA	บริษัท เสนาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SF	บมจ. สยามฟิวเจอร์ ดีเวลอปเม้นท์	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SPALI	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
STEC	บมจ. ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
STPI	บริษัท เอสทีพี แอนด์ ไอ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
SUPER	บริษัท ซุปเปอร์บล็อก จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
SYNTEC	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
TCMC	บริษัท อุตสาหกรรมพรมไทย จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง
TGCI	บมจ. ไทย-เยอรมัน เซรามิก อินดัสทรี	วัสดุก่อสร้าง
TPOLY	บริษัท ไทยโพลีคอนส์ จำกัด (มหาชน)	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
UNIQ	บมจ. ยูนิค เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
VNG	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	วัสดุก่อสร้าง

รายชื่อบริษัทในกลุ่มทรัพยากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มทรัพยากร	หมวดธุรกิจ
AI	บริษัท เอเชียน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
AKR	บริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
BAFS	บมจ. บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ	พลังงานและสาธารณูปโภค
BANPU	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
BCP	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
EASTW	บมจ. จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	พลังงานและสาธารณูปโภค
EGCO	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
ESSO	บริษัท เอส โซ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
GLOW	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
IRPC	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
LANNA	บริษัท ลานนา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
MDX	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
PDI	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	เหมืองแร่
PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
PTTEP	บมจ. ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม	พลังงานและสาธารณูปโภค
RATCH	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
RPC	บริษัท ระยองเพียวริไฟเออร์ จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
SOLAR	บริษัท โซลาร์ครอน จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
SUSCO	บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค
THL	บริษัท ทุ่งคาฮาเบอร์ จำกัด (มหาชน)	เหมืองแร่
TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค

รายชื่อบริษัทในกลุ่มทรัพยากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มทรัพยากร	หมวดธุรกิจ
TTW	บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน)	พลังงานและสาธารณูปโภค

รายชื่อบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อย่อ	กลุ่มเทคโนโลยี	หมวดธุรกิจ
ADVANC	บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
CCET	บมจ. แคล-คอมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ (ปทท)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
DRACO	บริษัท ดราก์ ฟิชชี จำกัด (มหาชน)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
FORTH	บริษัท ฟอर्थ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
HANA	บมจ. ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
METCO	บมจ. มูราโมโต้ อิเล็กทรอนิกส์ (ปทท)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
SMT	บมจ. สตาร์ส ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศ)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
SPPT	บมจ. ซิงเกิ้ล พอยท์ พาร์ท (ประเทศไทย)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
SVI	บริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
SYNEX	บริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
TEAM	บริษัท ทีมพีซีซี จำกัด (มหาชน)	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
TT&T	บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภาคผนวก ข

กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

กระดาศทำการเก็บรายละเอียการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมในแบบแสดงรายการข้อมูล (แบบ 56-1) กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ลำดับ ที่	ชื่อย่อ	รายชื่อบริษัท	ระบบการ จัดการ สิ่งแวดล้อม			การนำกลับ มาใช้ใหม่			ขยะ มลภาวะ			การตรวจ ติดตาม			กฎหมาย สิ่งแวดล้อม			การจัดหา ทุน			การวิจัย และพัฒนา				
			52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54		
25.	TC	บมจ. ทropicดอเคนนิง (ปทท)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
26.	TF	บมจ. ไทยพรชิตเดนทฟูดส์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
27.	TIPCO	บมจ. ทิปโก้ฟูดส์	1	1	1																				
28.	TLUXE	บมจ. ไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพร์ส	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
29.	TRUBB	บมจ. ไทยรับเบอร์ลาเทคส์ฯ	1	1	1																				
30.	TUF	บมจ. ไทยยูเนี่ยน โพรเซสซิง โปรดักส์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
31.	TVO	บมจ. น้มน้พืชไทย	1	1	1																				
32.	TWFP	บมจ. ไทยวาฟูคโปรดักส์	1	1	1																				
33.	UPOIC	บมจ. สหอุตสาหกรรมน้มน้ปาล์ม	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
34.	UVAN	บมจ. ยูวานิชน้มน้ปาล์ม				1	1	1																	
			32	32	30	9	10	9	15	15	13	11	11	11	30	30	28	2	1	1	3	2	2	2	2

กระดมายทำการเก็บรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมในแบบแสดงรายการข้อมูล (แบบ 56-1) กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

ลำดับ ที่	ชื่อย่อ	รายชื่อบริษัท	ระบบการ จัดการ สิ่งแวดล้อม				การนำกลับ มาใช้ใหม่				ขยะ มลภาวะ				การตรวจ ติดตาม				กฎหมาย สิ่งแวดล้อม				การจัดหา ทุน				การวิจัย และพัฒนา			
			52	53	54	55	52	53	54	55	52	53	54	55	52	53	54	55	52	53	54	55	52	53	54	55	52	53	54	55
13.	STHAI	บมจ. ชันไทยอุตสาหกรรมมีอฯ	1	1	1																									
14.	SUC	บมจ. สหยูเนียน	1	1	1										1	1	1													
15.	TNL	บมจ. ทรูลักซ์													1	1	1													
16.	TOG	บมจ. ไทยออปติคอลล กรุ๊ป	1	1	1	1	1	1	1	1																				
17.	TR	บมจ. ไทยเรยอน	1	1	1																									
18.	TTI	บมจ. โรงงานผ้าไทย	1	1	1																									
19.	TTL	บมจ. ทีทีแอล อุตสาหกรรม	1	1	1																									
20.	TTTM	บมจ. ไทยโทรเทคซีทีลมิลล์	1	1	1	1	1	1	1	1																				
21.	UPF	บมจ. ยูเนียนไฟโอดีเยร์	1	1	1																									
22.	UT	บมจ. ยูเนียนอุตสาหกรรมสิ่งทอ																												
23.	WACOAL	บมจ. ไทยวากี้																												
			16	16	16	9	9	9	9	9	9	9	9	9	7	7	7	6	11	11	11	10	0	0	0	0	1	1	1	1

กระดําทำกาเก็บรายละเอียดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับถึงแวดลอมในแบบแสดงรายการข้อมูล (แบบ 56-1) กลุ่มวัตถุบและสินค้ำอุตสาหกรรม

ลำดับ ที่	ชื่อย่อ	รายชื่อบริษัท	ระบบการ จัดการ		การนำกลับ มาใช้ใหม่		ขยะ มลภาวะ		การตรวจ ติดตาม		กฎหมาย สิ่งแวดล้อม		การจัดหา ทุน		การวิจัย และพัฒนา		
			52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54	52	53	54
37.	TMD	บมจ. อุตสาหกรรมถังโลหะไทย				1	1	1	1								
38.	TNPC	บมจ. ไทยนามพลาสติกส์	1	1	1												
39.	TOPP	บมจ. ไทย โอ.พี.พี.				1	1	1	1								
40.	TPA	บมจ. ไทยโพธิ์ชะคริถิต	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
41.	TPC	บมจ. ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์	1	1	1												
42.	TPP	บมจ. ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
43.	TRU	บมจ. ไทยรุ่งยูนิยนการ	1	1	1												
44.	TSC	บมจ. ไทยสตีลเคเบิต	1	1	1	1	1	1	1								
45.	TSTH	บมจ. ทาทา สตีล (ประเทศไทย)	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
46.	TUCC	บมจ. ไทยยูนิคคอยล์เซ็นเตอร์	1	1	1									1	1	1	1
47.	TWP	บมจ. ไทยไวร์โปรดักท์	1	1	1									1	1	1	1
48.	TYCN	บมจ. ไทยดุน เวิลด์ไวด์ กรุ๊ป	1	1	1									1	1	1	1

ภาคผนวก ค

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับของเสียหรือมูลฝอย

ลำดับ ที่	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่ เกี่ยวข้อง
1.	พระราชบัญญัติ รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเมือง พ.ศ. 2535	(หมวด 1) การรักษาความ สะอาดในที่สาธารณะและ สถานสาธารณะ	ทุกอุตสาหกรรม
2.	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการปล่อย ของเสีย มลพิษ หรือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
3.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2540) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
4.	ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2531	กำหนดวิธีการเก็บ ทำลายฤทธิ์ กำจัด ฟัง ทิ้ง เคลื่อนย้าย และการขนส่งสิ่งปฏิกูล หรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
5.	กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2535	(หมวด 5) ระบบกำจัดขยะ มูลฝอย	อาคารสูงหรืออาคาร ขนาดใหญ่พิเศษ
6.	กฎกระทรวง พ.ศ. 2535 ออกตามความในพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2535	(หมวด 4) หน้าที่ของผู้ ได้รับอนุญาต	ทุกอุตสาหกรรมที่มี ของเสียเป็นวัตถุ อันตราย

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพอากาศและการควบคุมมลพิษทางอากาศ

ลำดับ ที่	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่ เกี่ยวข้อง
1.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2536) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดค่าปริมาณของ สารเจือปนในอากาศที่ ระบายออกจากโรงงาน	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
2.	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการ ปล่อยของเสีย มลพิษ หรือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
3.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานควบคุม การปล่อยอากาศเสียจากโรงงาน	ทรัพยากร (เฉพาะโรงงาน)
4.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดให้โรงไฟฟ้าเป็น แหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้อง ถูกควบคุมการปล่อยทิ้ง อากาศเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม	ทรัพยากร (เฉพาะโรงไฟฟ้า)
5.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดค่าปริมาณของ สารเจือปนในอากาศที่ ระบายออกจากโรงงาน ผลิตส่งหรือจำหน่าย พลังงานไฟฟ้า	ทรัพยากร (เฉพาะโรงไฟฟ้า)
6.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	(หมวด 2) ระบบระบาย อากาศ ระบบไฟฟ้า และ ระบบป้องกันเพลิงไหม้	อาคารสูง หรืออาคาร ขนาดใหญ่
7.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานค่าวันค่า และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ที่ยินยอมให้ระบายออกจากท่อ	ขนส่ง และ โลจิสติกส์

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพน้ำและการควบคุมมลพิษทางน้ำ

ลำดับ ที่	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่ เกี่ยวข้อง
1.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2539) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดคุณลักษณะของน้ำ ทิ้งที่ระบายออกจากโรงงาน	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
2.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2539) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการ ปล่อยของเสีย มลพิษ หรือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
3.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
4.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2539)	กำหนดให้ที่ดินจัดสรรเป็น แหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้อง ถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่ แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่ สิ่งแวดล้อม	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
5.	ประกาศกรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
6.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิด ประเภทโรงงานอุตสาหกรรม และนิคมอุตสาหกรรม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต และนิคมอุตสาหกรรม
7.	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย ที่ 13/2530	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการระบาย น้ำเสียลงสู่ระบบกำจัดน้ำเสีย ส่วนกลาง	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และนิคมอุตสาหกรรม

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพอากาศและการควบคุมมลพิษทางน้ำ

ลำดับ ที่	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
8.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากอาคาร บางประเภทและบางขนาด	อาคารชุด โรงแรม โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร
9.	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดประเภทของอาคาร เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ จะต้องถูกควบคุมการปล่อย น้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อม	โรงพยาบาล โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร
10.	กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	(หมวด 3) ระบบบำบัดน้ำ เสียและการระบายน้ำทิ้ง	อาคารสูง หรืออาคาร ขนาดใหญ่
11.	กฎกระทรวง ฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2538) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522		อาคารชุด โรงแรม โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร

